Vsebinsko in finančno poročilo o izvajanju posebnih nalog osrednje območne knjižnice
(Obrazec za poročanje)

Poročevalsko leto 2017

Osnovni podatki

Polni naziv knjižnice:	**Goriška knjižnica Franceta Bevka Nova Gorica**
Naslov (sedež):	Trg Edvarda Kardelja 4
Odgovorna oseba:	Irena Škvarč, direktorica
Telefon:	05 33 09 100
Elektronska pošta:	Goriska.knjiznica@gkfb.si
Številka pogodbe:	**3340-17-091008**

Vsebine v sklopih posebnih nalog, ki jih je knjižnica izvedla v letu 2017:

Zagotavljanje povečanega in zahtevnejšega izbora knjižničnega gradiva in informacij	☒
Strokovna pomoč knjižnicam območja	☒
Koordinacija zbiranja, obdelave in hranjenja domoznanskega gradiva	☒
Usmerjanje in izločanje knjižničnega gradiva s svojega območja	☒

Ocena izvedenih posebnih nalog osrednje območne knjižnice za leto 2017[1]

1. Zagotavljanje povečanega in zahtevnejšega izbora knjižničnega gradiva in informacij[2]

1.1 **območna zbirka, obseg dejavnosti, dostopnost in promocija zbirke**
Tudi v letu 2017 smo območno zbirko dopolnjevali z **obveznim izvodom** (1937 enot v letu 2017), tako kot vsako leto smo tudi v 2017 zagotavljali povečan in zahtevnejši izbor informacij z naročnino na različne **podatkovne baze**, pri čemer so uporabnikom na voljo preko oddaljenega dostopa, kjerkoli in kadarkoli. E-vire še naprej aktivno promoviramo v okviru projekta Rastem z e-viri. Območna zbirka ter ostalo gradivo Goriške knjižnice je članom knjižnic Goriškega območja dostopna preko **medknjižnične izposoje**, ki je na Goriškem območju brezplačna do končnega uporabnika za strokovno oziroma študijsko gradivo. V letu 2017 smo nadaljevali s projektom Brezplačna medknjižnična izposoja za končnega uporabnika, ki ga koordinira Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika. Medknjižnična izposoja na Goriškem območju je v letu 2017 nekoliko padla v primerjavi z letom 2016. Spodnji tabeli prikazujeta število medknjižnično izposojenih enot gradiva med vsemi knjižnicami Goriškega območja (4), in sicer posebej za fizične enote in elektronsko posredovane dokumente ter v primerjavi z letom 2016.

[1] Pri vsaki izvedeni posebni nalogi OOK navedite dosežene letne cilje, kratek opis in obseg naloge ter ocenite učinke oziroma dosežene rezultate.

[2] Vsebino vpišite v bela polja.

Fizične enote:

		NAROČNIK				
		GKFB	SIKTO	SIKAJD	SIKIDR	skupaj
DOBAVITELJ	GKFB		104	131	56	291
	SIKTO	24		14	6	44
	SIKAJD	27	9		11	47
	SIKIDR	11	18	12		41
	skupaj	62	131	157	73	**423**

(leta 2016: **462**)

Tabela 1: Število medknjižnično izposojenih fizičnih enot med vsemi knjižnicami Goriškega območja (4).

Elektronsko posredovani dokumenti:

		NAROČNIK				
		GKFB	SIKTO	SIKAJD	SIKIDR	skupaj
DOBAVITELJ	GKFB		4	58	13	75
	SIKTO	0		0	0	0
	SIKAJD	0	0		0	0
	SIKIDR	0	0	0		0
	skupaj	0	4	58	13	**75**

(leta 2016: **94**)

Tabela 2: Število elektronsko posredovanih dokumentov med vsemi knjižnicami Goriškega območja (4).

Javna dostopnost dokumentov (vpišite spletni naslov)	Spletni naslov: www.gkfb.si		
Upravljanje knjižnične zbirke	Spletni naslov: www.gkfb.si		
Letni načrt nakupa knjižničnega gradiva	Spletni naslov: www.gkfb.si		
Seznam knjižničnega gradiva (sredstva OOK)	Spletni naslov: www.gkfb.si		
Izvajanje brezplačne medknjižnične izposoje znotraj območja OOK	OOK→OK	OK→OOK	OK→OK
	☒	☒	☒
Brezplačna medknjižnična izposoja za uporabnika	OOK→OK	OK→OOK	OK→OK
	☒	☒	☒
Posebne zbirke regionalnega značaja (navedite novosti)			
Domoznanska zbirka regionalnega značaja (navedite novost)			

Zbirko že tradicionalno **dopolnjujemo** z **nakupi v knjigarnah v Italiji** (Katoliška knjigarna in LEG – Libreria Editrice Goriziana), rednim pregledovanjem ponudbe **antikvariatov**, pridobivanjem **drobnih tiskov** (ob npr. obiskih prireditev, ustanov, dogodkov, TIC-ov). Tudi v letu 2017 je knjižnica pridobila pomembno število **novih domoznanskih razglednic**.

Razstava regionalnega značaja:
Bevkovi dnevi 2017: Iz zapuščine Franceta Bevka – 70-let vrnitve Primorske k matični domovini, 15. - 23. 9. 2017. Knjižnica se vsako leto pridruži sklopu prireditev Bevkovi dnevi; ti so v letu 2017 obeležili 70-letnico vrnitve Primorske k matični domovini. Na razstavi so bili predstavljeni drobci iz Bevkove zapuščine, ki se nanašajo na njegovo politično udejstvovanje in literarno ustvarjanje med leti 1945 in 1947, obdobje Pariške mirovne konference in Bevkovo vlogo pri pogajanjih za našo zahodno mejo.

Razstavljeni so bili ohranjeni tipkopisi, dokumenti in drugi eksponati.

Naročene podatkovne zbirke (naslovi, dostopnost, cena)

Izgradnjo območne zbirke smo tudi v letu 2017 na podlagi izhodišč Ministrstva za kulturo in usklajeno s potrebami območja usmerili v **nakup kvalitetnih podatkovnih zbirk** in tako članom knjižnic Goriškega območja (Goriška knjižnica, Lavričeva knjižnica Ajdovščina, Mestna knjižnica in čitalnica Idrija, Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin) **preko oddaljenega dostopa** brezplačno omogočali dostop do že uveljavljenih baz podatkov, nabavljenih s sredstvi območnosti in sredstvi knjižnic Goriškega območja:

- **Encyclopedia Britannica Library Edition** (5.451,41)**,**
- **Seja** (398,35)**,**
- **IUS info,**
- **Find Info** (3.888,24 – cena velja za bazi Ius-Info in Find-Info)**,**
- **Pressreader** (3.291,34)**.**

Za nakup podatkovnih baz smo v letu 2017 skupno porabili 13.029,34. Na podlagi soglasja Ministrstva za kulturo z dne 14. 11. 2017 smo del sredstev (960,00) prerazporedili iz programske enote *medknjižnična izposoja na območju* v programsko enoto *nakup podatkovnih zbirk*. Tako smo za nakup podatkovnih zbirk porabili 10.960,00 sredstev MK. Preostanek 2.069,34 smo prispevale knjižnice Goriškega območja.

Vse knjižnice ponujamo tudi bazo **EBSCOhost**, financirano s strani ZBDS.
Za vse zgoraj naštete podatkovne baze se v imenu osrednjih območnih knjižnic (OOK) pogaja in sklepa pogodbe konzorcij COSEC, ki deluje pod okriljem NUK. OOK-ji pri tem aktivno sodelujemo. V letu 2016 smo določili predstavnika, ki bo v imenu slovenskih OOK sodeloval pri pogajanjih s ponudniki e-virov in s tem še izboljšal nabavne pogoje in druge interese slovenskih splošnih knjižnic ter posledično njenih uporabnikov.

Goriška knjižnica je tudi v letu 2017 omogočila svojim članom oddaljen dostop tudi do dveh podatkovnih baz **GVIN.com** in **Lynda.com**.

E-vire uspešno ponujamo in predstavljamo v okviru projekta **Rastem z e-viri.**

Učinki in doseženi rezultati:

- MI je na Goriškem območju v letu 2017 nekoliko upadla v primerjavi z leto 2016. Nekaj sredstev, namenjenih MI, smo preusmerili v nakup podatkovnih baz. Na nacionalnem nivoju projekt še vedno vodi Koroška osrednja knjižnica.

- Tudi v letu 2017 smo pridobili pomembno število domoznanskih razglednic. Z razstavo Iz zapuščine Franceta Bevka – 70-let vrnitve Primorske k matični domovini smo se pridružili Bevkovim dnevom 2017.

- V letu 2016 smo knjižnice Goriškega območja svojim članom ponujale brezplačen oddaljen dostop do 5 podatkovnih baz, ponujali smo torej 1 podatkovno bazo več v primerjavi z letom 2016. E-vire smo zakupili s sredstvi MK, ob finančni podpori vseh knjižnic območja ter delno s sredstvi, prvotno namenjenimi MI, a preusmerjenimi v nakup podatkovnih baz. Še naprej izvajamo projekt Rastem z e-viri, s katerim promoviramo in vzpodbujamo uporabo podatkovnih baz.

2. Strokovna pomoč knjižnicam na območju
(podrobnejši opisi in izdelave strokovnih elaboratov za osrednje knjižnice na območju za potrebe knjižnične dejavnosti npr. širitev knjižnične mreže, vzpostavitev novih izposojevališč, oprema IKT…) v prilogah na koncu

2.1 svetovalno delo za območje OOK

S knjižnicami Goriškega območja **redno komuniciramo** in se **medsebojno obveščamo** o novostih in spremembah. Najpogosteje komuniciramo in se dogovarjamo **korespondenčno** (telefon, e-mail). Goriška knjižnica je kot osrednja območna knjižnica tudi posrednik med knjižnicami na območju in NUK-om (posredujemo vabila na izobraževanja, informacije z izobraževanj …).

Knjižnicam na območju vsako leto in po potrebi **posredujemo statistične podatke o uporabi podatkovnih baz** – za leto 2017 smo pripravili statistiko primerjalno z letom 2016 –, saj redno spremljamo uporabo podatkovnih baz, poleg tega pa tudi delovanje oddaljenega dostopa na spletnih straneh knjižnic območja ter se v primeru nedelovanja/napake/nepravilnosti dogovarjamo s predstavniki COSEC-a oziroma upravitelji podatkovnih baz; obveščamo o novostih na tem področju našega dela.

Osrednje knjižnice Goriškega območja **kontaktiramo tudi za pridobivanje določenih podatkov** (npr. ažuriranje mreže PAM, dejavnosti, povezane z uporabniki s posebnimi potrebami za potrebe Poročila o uresničevanju programa za invalide 2014–2021, ki ga vsako leto pripravlja MK), po potrebi **svetujemo pri izpolnjevanju obrazca BibSist**.

Predstavitev vprašalnika za popis domoznanstva v splošnih knjižnicah: kot del priprav na izpolnjevanje vprašalnika je bil ta tudi predstavljen direktorjem osrednjih knjižnic na Goriškem območju, nudili smo pomoč pri izpolnjevanju.

Redno obveščamo o stanju MKI (poraba sredstev) na območju, posredujemo sezname domoznansko pomembnega gradiva.

Tekom leta v Goriški knjižnici zbiramo predloge za digitalizacijo, prav tako pobude za izobraževanja (teme). Pri **organizaciji izobraževanj** se usklajujemo (datum, ura) in zbiramo prijave.

Vtise z izobraževanj in druge novosti/obvestila objavljamo tudi na spletni strani Goriške knjižnice (O knjižnici / Območnost / Območnost v praksi / Izobraževanja, delavnice), kjer tudi sicer predstavljamo in promoviramo delo Goriške knjižnice kot osrednje območne knjižnice.

Vsaj dvakrat letno se srečamo tudi osebno, na sestankih, ki jih organiziramo v Goriški knjižnici. V letu 2017:

1. 19. oktober 2017 (srečanje direktorjev in srečanje zaposlenih, ki pripravljajo statistična poročila)
2. 19. januar 2017 (srečanje direktorjev in srečanja domoznancev)

2.1.1 strokovno usposabljanje zaposlenih iz knjižnic na območju

V letu 2017 smo v Goriški knjižnici organizirali **2 izobraževanji**:

»Poti do e-knjige na Biblosu« – portal Biblos (16. maj 2017) so v letu 2017 prenovili in poenostavili. Brezplačno izobraževanje so pri Biblosu predstavili kot delavnico za knjižničarje. Na koncu je to bila predstavitev platforme, ki še ni delovala in s katero smo zaposleni v knjižnicah ter uporabniki Biblosa imeli težave še vse do jeseni. Predstavite, ki je bila organizirana pod okriljem ZBDS, se je udeležilo 26 udeležencev, članov DBPN.
»Excel (23. in 26. maj)«: izobraževanja se je udeležilo 11 strokovnih delavcev, ki pri svojem delu uporabljamo Excel. Naučili smo se dela s tabelami in urejanja podatkov, pripravljali in ažurirali smo sezname in sestavljali formule za lažje preračunavanje podatkov.

Zaposlene v knjižnicah Goriškega območja smo povabili tudi na **delavnico o pripovedovanju pravljic**, ki smo jo organizirali v okviru Programa dejavnosti splošne knjižnice za podporo razvoju

knjižnične dejavnosti na obmejnih območjih, in sicer v sodelovanju z Osrednjo knjižnico Srečka Vilharja Koper in Narodno in študijsko knjižnico Trst. Delavnica TUDI KO POČI LONEC, PRAVLJICE ŠE ZDALEČ NI KONEC ali »kulinarika pripovedovanja pravljic« je potekala v Gorici, v Knjižnici Damirja Feigla.

Vtise z izobraževanj objavljamo tudi na spletni strani Goriške knjižnice (O knjižnici/Območnost/Območnost v praksi/Izobraževanja, delavnice - http://www.gkfb.si/o-knjiznici/obmocnost/obmocnost-v-praksi?showall=&start=1), kjer tudi sicer predstavljamo in promoviramo delo Goriške knjižnice kot osrednje območne knjižnice.

2.1.2 promocija območnosti

Dejavnosti Goriške knjižnice kot osrednje območne knjižnice promoviramo:
• preko spletne strani knjižnice Goriške knjižnice (novice, predvsem pa znotraj zavihka Območnost; podatkovne baze promoviramo preko zavihka E-viri);
• facebook profila Goriške knjižnice (npr. promocija podatkovnih baz,
• v okviru projekta Rastem z e-viri: promocijo podatkovnih baz izvajamo po celotnem Goriškem območju, pri čemer naši javnosti vedno predstavimo Goriško knjižnico kot osrednjo območno, Goriško območje pa kot eno izmed 10 slovenskih knjižničnih območij;
• z doslednim uporabljanjem logotipa območnosti pri različnih predstavitvah, kot npr. pri promocijskem spotu za projekt Rastem za e-viri …;
• območnost promoviramo in predstavljamo študentom na praksi.

2.1.3 sodelovanje z nacionalno knjižnico

V letu 2017 smo se udeležili naslednjih **sestankov in izobraževanj** v organizaciji NUK (koordinacija območnosti):

- »1. sestanek direktorjev in 2. sestanek koordinatorjev OOK v letu 2017«, 19. 9. 2017
- »1. sestanek INFORMATIKOV 2017, 1. sestanek koordinatorjev in sodelavci Arnesa«, 6. 4. 2017
- 1. sestanek skupine za domoznanstvo OOK, 16. 5. 2017
- 2. sestanek skupine za domoznanstvo OOK, 14. 9. 2017
- »NIKOLI NE RECI, DA TE JE STRAH«, 6. 6. 2017, **seminar** v okviru izvajanja posebnih nalog OOK (Vsebina: prof. dr. Mirjam Milharčič Hladnik: Izseljenci in priseljenci v slovenski zgodovini in sedanjosti: zgodbe na knjižnih policah IN Vsebinski in organizacijski vidiki dela z migranti v knjižnicah: primeri dobrih praks; dr. Marijanca Ajša Vižintin: Knjižnica kot povezovalka v medkulturnem okolju)
- »PISMENOSTI«, 15. 3. 2017 – predstavitev različnih pismenosti:
  dr. Sonja Pečjak – predstavitev Nacionalne strategije za razvoj bralne pismenosti, dr. Mojca Štraus – predstavitev Rezultatov raziskave PISA 2015 s poudarkom na bralni pismenosti, mag. Estera Možina – predstavitev Izbranih rezultatov spretnosti odraslih v raziskavi PIAAC, mag. Aleš Klemen – predstavitev Infotočke e-gradiv javnih oblasti v MKL
- delavnica **Pressreader**, 2. 2. 2017 – predstavitev platforme Pressreader, novosti in prednosti, uporaba admin računa, izdelava statistik, cenovni model za 2017–2019
- Predstavitev dokumenta STRATEŠKE USMERITVE IZVAJANJA POSEBNIH NALOG OOK, 22. 5. 2017

Sodelovanje s CEZAR-jem: dopolnitev podatkov o stanju mreže splošnih knjižnic na Goriškem območju na dan 31. 12. 2016 za projekt PAM – Prostorska analiza knjižnične mreže. Pregledamo in vnesemo morebitne spremembe oziroma dopolnimo z ustreznimi novimi podatki za krajevne knjižnice, postajališča bibliobusa in za premične zbirke.

Sodelovanje v delovni skupini za pripravo strokovnih izhodišč, metodologije in vprašalnika za popis domoznanstva pri Narodni in univerzitetni knjižnici
Zaposlena na domoznanskem oddelku knjižnice je vključena v delovno skupino za pripravo strokovnih izhodišč, metodologije in vprašalnika za popis domoznanstva pri Narodni in univerzitetni knjižnici. V letu 2017 je skupina anketni vprašalnik o stanju domoznanstva dala v izpolnjevanje vsem slovenskim splošnim knjižnicam in UKM (stanje na dan 31. 12. 2016). Vprašalnik so pripravili, uskladili in s pilotsko študijo preverili člani delovne skupine. Anketa je bila aktivna od 1. 2. 2017 do vključno 15. 2. 2017,

analiza vprašalnika pa je lahko podlaga za predloge sprememb Pravilnika za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (2003) in Standardov za splošne knjižnice. Kot pomoč pri izpolnjevanju je služil dokument *Domoznanstvo v splošnih knjižnicah: strokovna izhodišča, metodologija in vprašalnik za popis domoznanstva.* Vprašalnik je izpolnjevala tudi Goriška knjižnica, pretežni del na oddelku za domoznanstvo. Kot del priprav na izpolnjevanje je bil predstavljen direktorjem osrednjih knjižnic na Goriškem območju, nudili smo tudi pomoč pri izpolnjevanju. Na podlagi rezultatov je zaposlena pripravila analizo vprašalnika za vse štiri knjižnice na območju. Večkrat je pregledala teoretični del skupnega dokumenta, ki nastaja v okviru delovne naloge.

Za **Poročilo o uresničevanju Akcijskega programa za invalide 2014–2021** zbiramo podatke o dejavnostih za uporabnike s posebnimi potrebami v knjižnicah Goriškega območja. Poročilo pripravlja Ministrstvo za kulturo.

Sodelujemo pri **usklajevanju obdelave člankov na nacionalni ravni za potrebe Slovenske bibliografije**.

S COSEC smo tudi v letu 2017 sodelovali po že ustaljenih navadah. Korespondenčno smo reševali vse težave, ki so se pojavljale v zvezi z obdelavo statističnih podatkov pri posameznih e-virih. Prav tako smo odlično sodelovali pri vzpostavitvi oddaljenega dostopa do podatkovne baze Lynda.com za Goriško knjižnico, kjer nam je bil COSEC v izredno pomoč.

2.2 vsebinska opredelitev in izbor projektov (območje, država)

Poleg številnih projektov, v katerih sodelujemo in jih izvajamo že vrsto let, smo v letu 2017 v Goriški knjižnici pričeli izvajati nov projekt – **Mojstrovalnica.**

Ostali projekti: *Rastem z e-viri, Primorci beremo, Primorci.si, Zgradili smo mesto, Dobreknjige.si, Dostop na daljavo, Kamra, Znanislovenci.si, Brezplačna medknjižnična izposoja (MKI) za končnega uporabnika na območju*

2.2.1 lastni projekti OOK za potrebe celotnega območja

Mojstrovalnica (*Nova javna storitev Goriške knjižnice, kjer so za kreativno ustvarjanje na voljo 3D tiskalnik, 3D skener, 3D svinčniki, računalnika za 3D modeliranje objektov in tihi glasbeni studio.)*

Slika 1: Logotip Mojstrovalnice

V letu 2017 smo odprli prvi »makerspace« v slovenskih splošnih knjižnicah, ki smo ga poimenovali Mojstrovalnica. Ta je dobro obiskana in pomembna pridobitev za celotno Goriško območje. Gre namreč za storitev, ki smo jo v Goriško knjižnico prenesli iz tujine. Za knjižnice Goriškega območja pa je izjemen primer dobre prakse, ki ga lahko z našo pomočjo in vpogledom v delo Mojstrovalnice vnesejo v svoje okolje, na območje delovanja svoje knjižnice kot novo in napredno storitev splošne knjižnice. Mojstrovalnica je predstavljena na spletni strani Goriške knjižnice (Za uporabnike/Mojstrovalnica: http://www.gkfb.si/za-uporabnike/mojstrovalnica).

Že v začetku projekta je bil eden izmed glavnih ciljev, ki smo si jih zastavili, v knjižnico privabiti mlade in tudi druge potencialne uporabnike, ki knjižnice niso obiskovali. Drugi cilj, kateremu smo sledili, pa je bil dvig informacijske pismenosti lokalnega prebivalstva ter podpora mladim pri pridobivanju znanj in spretnosti, za katere menimo, da bodo nosilci razvoja naše družbe. Prav tako smo k sodelovanju v Mojstrovalnici želeli povabiti tudi lokalna podjetja, ki se ukvarjajo s sodobno tehnologijo. Tako smo vzpostavili plodovito sodelovanje z lokalnim podjetjem OLLO. V Mojstovalnici je tako vsem uporabnikom na voljo njihova inovacija avdio monitoring system Play2Me.

Seveda smo se pred odprtjem Mojstrovalnici ozrli tudi po namige v tujino (Finska, ZDA), kjer so ti projekti že stalnica v splošnih knjižnicah ter podprti z vseh strani. Tako finančno in moralno, saj je lokalna skupnost prepoznala prednosti in koristi, ki jih ima taka javna storitev na razvoj družbe. Poleg tega smo predstavniki osrednjih območnih knjižnic (pod organizacijo NUK) obiskali knjižnico na Reki, kjer imajo 3D tiskalnike že nekaj let in so jih uspešno implementirali med svoje storitve. Želijo si sicer posebnega prostora in dodaten kader, saj se pri njih s 3D tehnologijo ukvarja njen velik navdušenec, sicer pa profesor filozofije in zgodovine, zadolžen za stike z javnostmi v knjižnici.

V Goriški knjižnici je bila oblikovana tudi delovna skupina, ki se je redno sestajala in se dogovorila o urniku, opremi in delovanju Mojstrovalnice, pripravila pravilnik in še danes skrbi za to, da Mojstrovalnica odlično deluje.
Pri urejanju prostora smo sodelovali z grafičnim oblikovalcem Rokom Bezeljakom, ki je poleg loga oblikoval še zgibanko in poskrbel, da je prostor zaživel v novi podobi.

Mojstrovalnica Goriške knjižnice je svoja vrata odprla 18. septembra 2017. Pritegnila je veliko zanimanja medijev in lokalne skupnosti.

Slike 2, 3 in 4: Utrinki z odprtja Mojstrovalnice

Po štirih mesecih njenega delovanja, lahko ugotovimo, da je med uporabniki več kot dobro sprejeta. Če izvzamemo »praznični« december, kjer je upad obiska pričakovan, se obisk Mojstovalnice povečuje.

MESEC	ŠTEVILO DNI	OBISK
SEPTEMBER	5	54
OKTOBER	13	181
NOVEBER	12	159
DECMBER	12	105
SKUPAJ	42	499

Tabela: Obisk Mojstrovalnice

Povprečno je Mojstrovalnico na posamezen dan obiskalo 12 uporabnikov. Pri tem je potrebno poudariti, da glavnina uporabnikov Mojstrovalnico obišče med 14. in 16. uro. V primerjavi z odprtostjo knjižnice, ki je 65 ur na teden je Mojstrovalnica oprta le 12 ur.

V okviru dejavnosti ob Dnevu splošnih knjižnic so na Združenju splošnih knjižnic letos pripravili tudi sklop »V knjižnici niso samo knjige«. Zato smo 23. novembra Mojstrovalnico izredno odprli od 11. do 19. ure. Samo v tem popoldnevu je Mojstrovalnico obiskalo 37 obiskovalcev. Za najmlajše se je bila organizirana tudi dvourna delavnica. Tudi po dveh urah ustvarjanja so otroci še kar ustvarjali 3D Novo Gorico, starši pa potrpežljivo čakali ob branju knjig in revij iz naše knjižnice, ali pa so za pisala prijeli tudi sami. Dogajanje smo obogatili s predavanjem o robotiki in virtualni resničnosti. Predavanje je izvajal domačin, prof. dr. Matjaž Mihelj s Fakultete za elektrotehniko, Ljubljana. Predavanja se je udeležilo več kot 40 ljudi vseh starosti, med katerimi so prevladovali srednješolci, vsi pa so naprave lahko tudi preizkusili. Med vsemi dogodki ob dnevu splošnih, je bil ta najbolj obiskan.

Dejavnosti v Mojstrovalnici ob Dnevu splošnih knjižnic:

Slika 5: Delavnica s 3D svinčniki Sliki 6 in 7: Predavanje o robotiki in virtualni resničnosti

Obisk in sprejetost Mojstrovalnice med prebivalci lokalne skupnosti dokazuje, da so take storitve v naši lokalno skupnosti potrebne in dobrodošle. Na žalost pa je urnik Mojstrovalnice, ki je bil mišljen kot začasna rešitev, za uporabnike neprimeren. Naša želja in cilj je, da bi bila Mojstrovalnica odprta ves čas odprtosti Goriške knjižnice v kateri bi bil uporabnikom na voljo tudi usposobljen kader, ki bi jih usmerjal in izobraževal. Zato je naš cilj poleg nadgradnje tudi podaljšanje urnika in pridobitev zaposlenega za delo v Mojstrovalnici.

O Mojstrovalnici v medijih:
Munih, K: Mojstrovalnica : v ponedeljek, 18. septembra, odpirajo prostor za kreativno ustvarjanje. V: Primorski dnevnik, letn. 73, št. 216 (16. sep. 2017), str. 16
Marussig, M: Kreativni mladi bodo lahko mojstri. V: Primorske novice, letn. 71, št. 217 (19. sep. 2017), str. [1], 9
Bucik Ozebek, N. : Novogoriška knjižnica ponuja 3D-tiskalnik : informacijska pismenost. V: Dnevnik, leto 67, št. 217 (19. sep. 2017), str. 12
Radio Koper, 20. 10. 2017, 11.00, prispevek: Valter Pregelj
TV Koper – Capodistria, 24. 20. 2017, 10.45, oddaja Dobro jutro

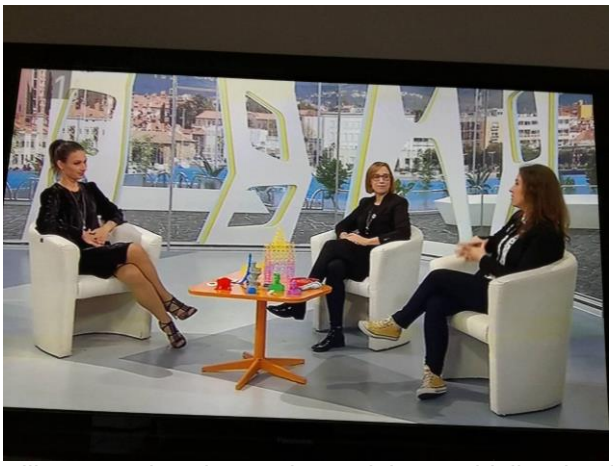

Slika 8: Predstavitev Mojstrovalnice v oddaji Dobro jutro

Rastem z e-viri (*Delavnice, predstavitve podatkovnih baz, na katerih predstavimo e-vire, ki jih ponujamo. Delavnice organiziramo za dijake, študente, uporabnike knjižnice, učitelje.)*

Statistika uporabe e-virov (virtualni obisk) v knjižnicah Goriškega območja za leto 2017
Že od leta 2015 na Goriškem območju spremljamo virtualni obisk, kamor uvrščamo obisk/uporabo vseh e-virov, ki jih splošne knjižnice ponujamo svojim uporabnikom. Pri tem se pri zbiranju podatkov o uporabi določenih e-virov pojavljajo težave, saj ni poenotene terminologije (sploh pri tujih e-virih) ter poenotenega sistema zbiranja statističnih podatkov. Zato statistika uporabe med posameznimi leti pri določenih e-virih ni primerljiva.
Goriška knjižnica kot osrednja območna knjižnica naroča in ureja e-zbirke ter preko projekta Rastem z e-viri promovira ponudbo in izobražuje uporabnike za uporabo podatkovnih baz. Nadalje zbira,

posreduje in obdeluje statistične podatke o uporabi e-virov za posamezne osrednje knjižnice Goriškega območja.
Uporabniki vseh osrednjih knjižnic na Goriškem območju do e-virov dostopajo preko spletnih strani knjižnic, katerih člani so.
Tabela Virtualni obisk e-virov v knjižnicah Goriškega območja prikazuje vpoglede v posamezne e-zbirke. V letu 2017 se je obisk določenih e-virov na območju pričakovano zmanjšal. To pa zato, ker smo v Goriški knjižnici z letom 2017 pričeli z nekaterimi novimi projekti in smo promocijo uporabe e-virov v okviru projekta Rastem z e-viri izvajali v zelo okrnjeni obliki. Kljub temu smo z uporabo e-virov na Goriškem območju zadovoljni. Predvsem nas razveseljuje dejstvo, da se veča obisk tistih e-virov, ki jih soustvarjamo splošne knjižnice.

VIRTUALNI OBISK E-VIROV V KNJIŽNICAH GORIŠKEGA OBMOČJA			
vpogledi			
	2015	2016	2017
Encyclopedia Britannica	352.320	729.761	348.270
Ebsco host	42.545	53.590	22.286
PressReader*	0	11.502	7.702*
IUS-INFO	17.546	17.035	18.189
FinD Info	575	472	301
Dobreknjige.si	135.554	160.921	499.036
Kamra	9.854	19.539	68.441
Primorci.si	312.199	287.464	262.118
SKUPAJ	**870.621**	**1.280.364**	**1.218.641**

Tabela 3: Virtualni obisk knjižnic Goriškega območja
* podatke smo pričeli beležiti konec aprila 2017

Tabela 2 prikazuje vpoglede v posamezne e-zbirke ter klike na spletno in Facebook stran Goriške knjižnice. Poleg tistih uporabnikov, ki knjižnico fizično obiskujejo, so številni tudi tisti, ki uporabljajo virtualne storitve naše knjižnice. Spet se jo pokazalo, da ima promocija odločilen pomen na uporabo e-virov. V letu 2017 smo promociji e-virov namenili manj pozornosti, zato tudi beležimo opazen upad uporabe pri tistih e-virih, ki jih ponavadi bolj promoviramo v okviru projekta Rastem z e-viri. Poudariti pa je potrebno, da smo z uporabo e-virov v naši knjižnici vseeno zadovoljni. Opažamo namreč tudi velik preskok pri uporabi e-virov, ki jih naša knjižnica soustvarja z drugimi slovenskimi splošnimi knjižnicami. Izpostavljamo predvsem portala Dobreknjige.si ter Kamra. Obisk naših prispevkov se je na portalu Kamra v letu 2017 potrojil. Povečuje se tudi uporaba spletnega portala GVIN.com, ki v letu 2017 beleži 50% rast uporabe, kar gre pripisati oddaljenemu dostopu, ki smo ga vzpostavili leta 2015. Na pobudo uporabnikov Goriške knjižnice smo konec leta 2017 v ponudbo uvrstili tudi spletni portal Lynda.com, ki ponuja zajeten nabor kvalitetnih učnih video vsebin z različnih strokovnih področji.

VIRTUALNI OBISK GORIŠKE KNJIŽNICE			
vpogledi			
	2015	**2016**	**2017**
Encyclopedia Britannica*	0	0	322.929
Ebsco host	36.536	24.747	13.020
PressReader**	0	0	7.135
IUS-INFO	14.909	13.747	13.366
FinD Info	472	488	199

GV.in	4.333	9.861	18.464
Lynda.com	0	0	88
Dobreknjige.si	46.301	118.952	177.086
Kamra	9.854	19.539	65.267
Primorci.si	82.502	70.183	61.334
Biblos	834	1.357	1.451
Facebook	0	4.913	6.536
Spletna stran	82.639	80.723	74.730
SKUPAJ	**278.380**	**344.510**	**761.605**

Tabela 4: Virtualni obisk Goriške knjižnice
* statistiko se z letom 2017 prvič zbira ločeno za posamezne knjižnice območja
** aprila 2017 se začne voditi statistika ločeno za posamezne knjižnice območja

Delavnice za učence in dijake

V letu 2017 sva se izvajalki projekta odločili, da bomo delavnice v okviru projekta Rastem z e-viri izvajali v zmanjšanem obsegu, le na željo posameznih ustanov. Projekt Rastem z e-viri je obsežen in njegova izvedba vzame veliko časa, ki pa sva ga morali v letu 2017 nameniti drugim projektom, ki jih koordinatorici še izvajava. Veseli bi bili, če bi se v izvajanje projekta Rastem z e-viri priključile nove moči, ki bi pri izvajanju delavnic sodelovale ali pa projekt v celoti prevzele in nadaljevale.
V letu 2017 sta v okviru projekta prvič sodelovali dve novi osnovni šoli: OŠ Renče in OŠ Kanal. Slednja je naše delavnice celo uvrstila v vsakoletni učni načrt. V letu 2017 smo izvajanju projekta na šolah namenili skoraj 9 ur, v štirih različnih ustanovah. Delavnic se je udeležilo 166 (2017: 541) slušateljev.

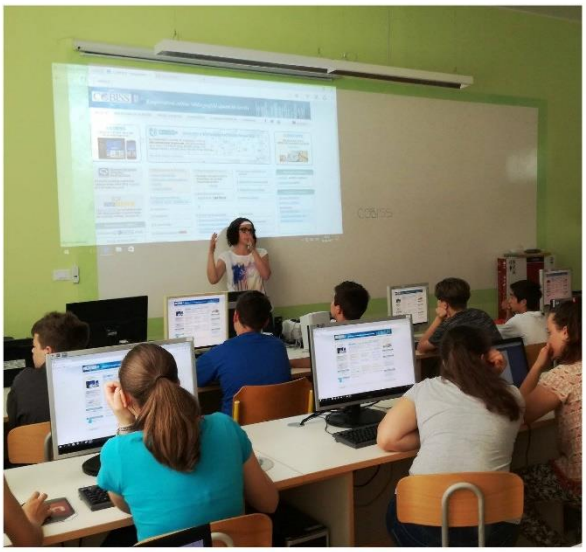
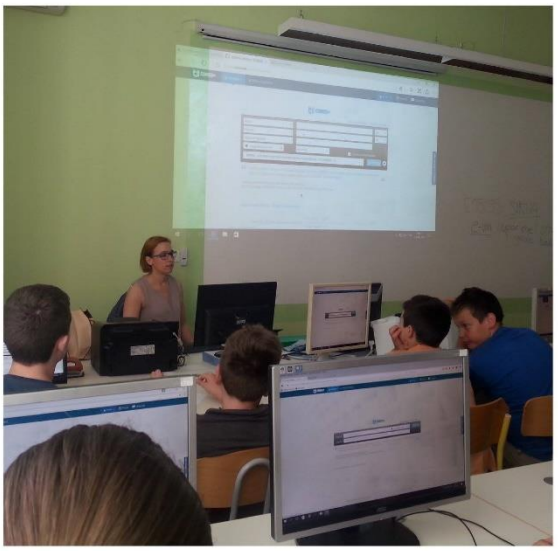

Sliki 9 in 10: Delavnica na OŠ Kanal

RAZPORED DELAVNIC RASTEM Z E-VIRI 2017					
USTANOVA	**DATUM**	**TRAJANJE** (min.)	**ŠT. OSEB**	**ŠTEVILO SKUPIN**	**OPOMBE**
OŠ Fran Erjavec	26.jan	45	20	1	Biblos
OŠ Kanal	14.jun	90	28	1	Cobiss
Tolmin knjižnica	21.feb	90	10	2	vsi viri
OŠ Branik	17.okt	45	8	1	COBISS

OS Idrija	22.nov	135	73	3	Britannica
OŠ Renče	7.dec	120	27	6	Delavnica o iskanju e-virov na spletu
SKUPAJ		525	166	14	

Tabela 5: Delavnice Rastem z e-viri v Kanalu

Delavnice za zaposlene

V marcu 2017 smo v okviru projekta izvajali delavnice o uporabi in predstavitvi e-virov za zaposlene v eni od osrednjih knjižnic Goriškega območja (Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin).

Predstavitve projekta

Projekt Rastem z e-viri se širi tudi čez meje. V letu 2017 sva bili s kolegico povabljeni **v Zagreb na strokovno srečanje INFORMACIJSKA PISMENOST U DJEČJIM KNJIŽNICAMA**.

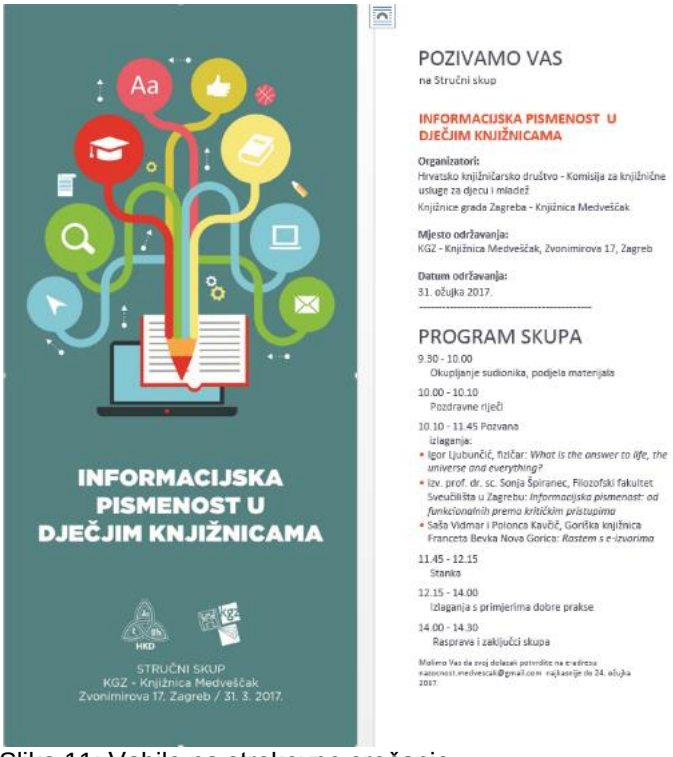

Slika 11: Vabilo na strokovno srečanje

Hrvaškim kolegom sva predstavili projekt in vpliv, ki ga ta ima na dvig informacijske pismenosti posameznika.

Sliki 12 in 13: Koordinatorici projekta na simpoziju v Zagrebu

Novembra 2017 sva bili povabljeni, da predstaviva projekt tudi v knjižnici v Trebnjem, in sicer na bienalnem strokovnem srečanju **»Poti do knjige«**, ki se ga je udeležilo 50 kolegov iz vse Slovenije.

PREDSTAVITVE PROJEKTA 2017				
USTANOVA	DATUM	E-VIRI	TRAJANJE (min)	OSEBE
Informacijska pismenost …	31.mar	Projekt	30	130
Poti do knjige Trebnje	8.nov	Projekt	15	50
			45	180

Tabela 6: Predstavitve projekta Rastem z e-viri

V okviru projekta Rastem z e-viri je bila pripravljena tudi **raziskava**, ki jo je koordinatorica projekta izvedla med strokovnimi delavci slovenskih splošnih knjižnic. Z raziskavo je želela raziskati in opozoriti na problem informacijske pismenosti med strokovnimi delavci in izpostaviti pomembnost kontinuiranega in usmerjenega izobraževanja strokovnih delavcev. Izsledki raziskave so bili predstavljeni na Kongresu Združenja bibliotekarskih društev Slovenije 2017. Prispevek pa je bil tudi objavljen v zborniku Kongresa »Povezovanje. Sodelovanje. Skupnosti«.

Zgradili smo mesto *(Projekt, posvečen spominu na gradnjo Nove Gorice. Projekt vodi Goriška knjižnica, sodelujeta še Goriški muzej in Pokrajinski arhiv v Novi Gorici. Zasnovali smo ga v letu 2014, ga izvajali v letu 2015 in pripravljamo naslednje faze do leta 2018, ko bo Nova Gorica praznovala 70-obletnico pričetka gradnje.)*

V letu 2017 smo nadaljevali s projektom Zgradili smo mesto.

ZGRADILI SMO MESTO

Slika 14: Logotip projekta Zgradili smo mesto

Ponovno smo se odločili za zbiranje spominov, pripovedi in fotografij. Priprave je vodila Goriška knjižnica, sodelovala pa sta tudi Goriški muzej in Pokrajinski arhiv v Novi Gorici. Drugi del smo poimenovali Moja mladost v mestu in določili časovni okvir - Nova Gorica med leti 1970 in 1991. Zgodbe smo zapisovali med 29. novembrom 2016 in 31. januarjem 2017. Kdor je želel spomine in fotografije deliti z nami, je lahko po želji obiskal knjižnico, muzej ali arhiv po v naprej določenem razporedu ali jih posredoval po e-pošti. V knjižnici smo spomine zbirali vsak torek med 14. in 19. uro. Delovna postaja za popis zgodb in skeniranje/fotografiranje je bila na domoznanskem oddelku,

dežurna ekipa za zapis zgodb je bila sestavljena iz ene zaposlene na oddelku ter ene od preostalih članic delovne skupine, ki smo jo po potrebi poklicali.
Zbrali smo še 14 zgodb in več fotografij, ki smo jih dodali v obstoječo zbirko Zgradili smo mesto na portalu Kamra. Večina je dobila prostor v novem meniju Drugo mesto, nekatere pa smo uvrstili v prejšnje podnaslove. Zgradili smo mesto je med vsemi zgodbami na portalu Kamra največkrat ogledana zgodba tako v letu 2016 kot v letu 2017.

Pripovedi, zbrane na dnevih zbiranja spominov, so bile podlaga več člankom ob 70-letnici v Primorskih novicah. Gradivo je citirano 16. 5. 2017, str. 6, 17. 5. 2017, str. 6 in 28. 8. 2017, str. 4. Da gre za sodelovanje, so zapisali tudi ob začetku in koncu svojega niza besedil, ki so jih objavljali med majem in avgustom 2017 (15. 5. 2017, str. 8 in 30. 8. 2017, str. 7).

Odbor, ki ne bi mogel biti bolj ljudski

Otroštvo in mladost mesta

Malarija je hodila gledat, ali so izkopali grob

70 LET NOVE GORICE

Skupaj smo soustvarjali spomin mesta

Najprej so bili gozdarji in lovci

Sreča v bazenu ob fabriki

Bili so ponosni, da gradijo prihodnost

Slika 15: Članki v Primorskih novicah, objavljeni ob 70-letnici Nove Gorice

2.2.2 skupni projekti OOK v sodelovanju z OK območja

Primorci.si (*Spletni biografski leksikon smo leta 2013 objavili v sodelovanju z Osrednjo knjižnico Srečka Vilharja Koper, pri soustvarjanju portala sodelujejo knjižnice Obalno-kraškega in Goriškega območja.)*

Spletni biografski leksikon je javno objavljen od leta 2013, nastal je v sodelovanju Goriškega in Obalno-kraškega območja. V tem času smo na portalu zabeležili že 2.979.442 ogledov (stanje na dan 31. 12. 2017) in skupno vnesli 1.098 predstavitev oseb. Kot je razvidno spodnje tabele razvidno, uporaba portala iz leta v leto narašča.

LETO	ŠTEVILO OGLEDOV
2015 (stanje na dan 31. 12. 2015)	1.654.618
2016 (stanje na dan 31. 12. 2016)	2.365.478
2017 (stanje na dan 31. 12. 2017)	2.979.442

Tabela 7: Uporaba portala Primorci.si

Prav tako narašča število vnosov:

LETO	ŠTEVILO VNOSOV
2015 (stanje na dan 31. 12. 2015)	911
2016 (stanje na dan 31. 12. 2016)	1.024
2017 (stanje na dan 31. 12. 2017)	1.095

Tabela 8: Število vnosov na portal Primorci.si

Knjižnice Goriškega območja vsako leto, od vključno leta 2015 naprej, prispevamo na portal približno enako število vnosov, tj. od 38 do 40, torej se prirast vnosov konstantno dviguje. Čeprav se skupno število ogledov iz leta v leto povišuje, pa lahko iz spodnjih prikazov ugotovimo, da število ogledov po letih upada (2015: 312.199, 2016: 287.464, 2017: 262.118).
Že dve leti zapored največ vnosov na portal prispeva Mestna knjižnica in Čitalnica Idrija, sledi Lavričeva knjižnica Ajdovščina, najmanj vnosov na portal pa prispevata Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin in Goriška knjižnica Franceta Bevka, in sicer od 1 do 3 vnose na leto.

A	B	C	D	E	F	G
Knjižnično območje	**Osrednja knjižnica**	**Število vnašalcev**	**Število vnosov (stanje 31.12.2015)**	**Prirast vnosov v letu 2015**	**Število ogledov (stanje 31.12.2015)***	**Ogledi v letu 2015***
Goriško	Goriška knjižnica Franceta Bevka, Nova Gorica	6	116	3	199.691	82.507
	Lavričeva knjižnica, Ajdovščina	1	98	22	143.110	65.382
	Mestna knjižnica in čitalnica Idrija, Idrija	4	33	12	46.624	27.163
	Knjižnica Cirila Kosmača, Tolmin	9	235	3	356.027	137.147
	skupaj območje	**20**	**482**	**40**	**745.452**	**312.199**

Tabela 9: Statistika uporabe portala in prirast vnosov za leto 2015

A	B	C	D	E	F	G
Knjižnično območje	**Osrednja knjižnica**	**Število vnašalcev**	**Število vnosov (stanje 31.12.2016)**	**Prirast vnosov v letu 2016**	**Število ogledov (stanje 31.12.2016)***	**Ogledi v letu 2016***
Goriško	Goriška knjižnica Franceta Bevka, Nova Gorica	7	117	1	270.012	70.183
	Lavričeva knjižnica, Ajdovščina	1	110	12	206.568	63.348
	Mestna knjižnica in čitalnica Idrija, Idrija	4	56	23	80.733	34.055
	Knjižnica Cirila Kosmača, Tolmin	9	237	2	476.067	119.878
	skupaj območje	**21**	**520**	**38**	**1.033.380**	**287.464**

Tabela 10: Statistika uporabe portala in prirast vnosov za leto 2016

A	B	C	D	E	F	G
Knjižnično območje	**Osrednja knjižnica**	**Število vnašalcev**	**Število vnosov (stanje 31.12.2017)**	**Prirast vnosov v letu 2017**	**Število ogledov (stanje 31.12.2017)***	**Ogledi v letu 2017***
Goriško	Goriška knjižnica Franceta Bevka, Nova Gorica	7	120	3	331.346	61.334
	Lavričeva knjižnica, Ajdovščina	1	117	7	264.794	58.226
	Mestna knjižnica in čitalnica Idrija, Idrija	4	83	27	123.431	42.698
	Knjižnica Cirila Kosmača, Tolmin	9	239	2	575.927	99.860
	skupaj območje	**21**	**559**	**39**	**1.295.498**	**262.118**

Tabela 11: Statistika uporabe portala in prirasta vnosov za leto 2017

V Goriški knjižnici in Knjižnici Koper je sedež uredništva portala, kjer izmenično potekajo sestanki uredniškega odbora, ki ga vodi in sklicuje knjižnica gostiteljica sestanka. Navadno se uredniški odbor sestanek enkrat letno, v letu 2017 smo sestanek izpeljali v Goriški knjižnici Franceta Bevka. Sklepi sestanka UO Primorci.si:

- Ime obstoječe beta verzije enotnega slovenskega biografskega leksikona Znanislovenci.si je sporno zlasti za dvojezična območja: na Obalno-kraškem območju v leksikon namreč vnašajo tudi avtorje, ki so po rodu Italijani. Pobuda: zbiramo predloge za poimenovanje skupnega slovenskega portala, naš trenutni predlog je Osebnosti Slovenije.
- Podali bomo predlog, naj Mestna knjižnica Kranj postane center statističnega poročanja za enoten portal in posamezne biolekse, ki so vanj vključeni, ter tako prevzame pripravo letne statistike. (Kot so primeri za Dobreknjige.si – Knjižnica Koper in Goriška knjižnica ter za Kamro – Osrednja knjižnica Celje.) Na sestanku bomo podali tudi informacijo v zvezi z možnostjo uvedbe Counterja.
- Posodobitev navodil za vnos vsebin na portal Primorci.si.
- Ponovno stopiti v stik s Filozofsko fakulteto in se dogovoriti za sodelovanje študentov pri vnašanju zapisov v leksikon.
- Z Radia Koper smo prejeli posnetke znanih osebnosti, z željo, da poleg opisa in fotografije osebnosti v leksikonu, dodamo tudi glas osebe oziroma kratek radijski posnetek (izbor posnetka). Predlagamo, da se preuči možnost te nadgradnje, tako tehnični kot tudi finančni del.
- Točkovanje zapisov za napredovanje v naziv – pobuda: avtorski članki, ki zadoščajo pogojem za tipologijo 1.18, naj se vnesejo v COBISS.
- Lektoriranje: dogovorili smo se, da bo lektoriranje zapisov prevzela Irena Troha Jejčič iz Goriške knjižnice.
- Prizadevanje za višje število vnosov v letu 2018: sodelovanje s Filozofsko fakulteto; uporaba Obrazca za zbiranje podatkov za vnos osebnosti na portal Primorci.si, ki ga posredujemo potencialnim osebam, za katere želimo, da bi bili predstavljeni na portalu.
- Sestanek uredniškega odbora Primorci.si bo leta 2018 potekal v Knjižnici Koper.

Po sestanku UO smo je v Goriški knjižnici potekal še sestanek vnašalcev iz Goriške knjižnice, katerega namen je bil priprava načrta za vnašanje na portal in posledično »oživitev« portala in povišanje števila vnosov, saj statistični podatki trenutno niso najbolj vzpodbudni. Sklepi sestanka:
- vsak vnašalec na portal prispeva 8 vnosov (tudi s pomočjo Obrazca za zbiranje podatkov za vnos osebnosti na portal Primorci.si);
- bolj pogosto sestajanje vnašalcev iz Goriške knjižnice (vsaj 2 krat na leto);
- vzpostaviti sodelovanje z Univerzo v Novi Gorici, študijski program Slovenistika.

Primorci beremo

2.2.3 skupni projekti OOK v sodelovanju z drugimi OOK (nacionalni nivo)

Dobreknjige.si

(Projekt spodbujanja bralne kulture nacionalnega pomena, zagnali sta ga Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper in Goriška knjižnica Franceta Bevka. Dobreknjige.si je portal spletnih priporočil slovenskih splošnih knjižničarjev, z možnostjo aktivnega sodelovanja bralcev in literarnih kritikov.)

Dobreknjige.si – Poročilo o delu in finančno poročilo za leto 2017 **(Priloga 1)**

Iz Poročila:
Redno (dnevno/tedensko) delo na portalu:
- spremljanje e-pošte (dobreknjige.si@kp.sik.si) in zagotavljanje takojšnje odzivnosti: komunikacija z vnašalci (odgovarjanje, reševanje težav, svetovanje in pomoč) in komunikacija z zunanjimi uporabniki, založniki, avtorji in recenzenti člankov za objavo v reviji Knjižnica ipd. – skupno v letu 2017 450 prejetih in 700 poslanih e-sporočil;
- pregledovanje vsebin na portalu (svetovanje in opozarjanje v primeru napak, lektoriranje, spremljanje uporabe žanrov, ustreznih naslovnic, duplikatov ipd.) in v zvezi s tem komunikacija z vnašalci;
- dopolnjevanje seznamov zbirk, nagrad, založb, literarnih vrst in zvrsti ipd.;
- spremljanje rezerviranih vnosov in komunikacija z vnašalci, če zapisi ostanejo neobjavljeni več kot 3 tedne;
- administracija in objavljanje na facebook profilu portala;
- priprava in objavljanje novic na portalu – spremljanje slovenskih in tujih spletnih portalov, katerih vsebina je na kakršenkoli način povezana s knjigo, branjem, literaturo …;
- spremljanje, nadzor komentarjev in zavihka uporabnikov;
- priprava elinks cobiss povezav, ažuriranja s COBISS-om;

- komunikacija in sodelovanje z izvajalcem (Qualitas);
- po potrebi posodabljanje in izboljševanje Priročnika za vnos vsebin;
- priprava statistik – spremljanje uporabe.

V knjižnicah zagotavljamo tudi računovodsko podporo upravljanju in delovanju portala.

Statistično poročilo

SPLOŠNO (NACIONALNI NIVO)

LETO	PRIRAST KNJIŽNIC PO LETIH	SODELUJOČE KNJIŽNICE (KUMULATIV	PRRIRAST VNAŠALCEV PO LETIH	VNAŠALCI (KUMULATIVA)	PRIRAST ZAPISOV PO LETIH	ZAPISI (KUMULATIVA)	PRIRAST OBISKOV	OBISKI (KUMULATIVA)	PRIRAST OGLEDOV PO LETIH	OGLEDI (KUMULATIVA)
2014	33	**33**	51	**51**	537	**537**	**25.080**	25.080	233.836	**233.836**
2015	9	**42**	48	**99**	693	**1.230**	**127.692**	152.772	785.281	**1.019.117**
2016	4	**46**	28	**127**	608	**1.838**	**224.768**	377.540	1.109.465	**2.128.582**
2017		**46**	13	**140**	468	**2.306**	**308.110**	685.650	1.333.515	**3.462.097**

Tabela 12: Prirast ogledov in obiskov portala po letih

Kot je razvidno iz zgornje tabele prirast ogledov (in obiskov) portala po letih eksponentno narašča, ob intenzivnejšem sodelovanju in vzpodbujanju vnašalcev in knjižnic k sistematičnemu vnašanju na portal, bo tudi število vnosov na letni ravni višje, trend upadanja se bo zaustavil. Podrobnejši prikaz v Priloga 1: Dobreknjige.si – Statistično poročilo za leto 2017. Statistiko portala posredujemo območnim urednikom, ki podatke pošljejo knjižnicam (direktorjem in vnašalcem) svojega knjižničnega območja.

GORIŠKO OBMOČJE

OBMOČJE OOK	KNJIŽNICA	VNAŠALCI	ZAPISI NA DAN 31.12.2016	PRIRAST V LETU 2017	ZAPISI NA DAN 31.12.2017	VSI OGLEDI DO 31.12.2016*	OGLEDI V LETU 2017*	VSI OGLEDI DO 31.12.2017*
Goriško	Goriška knjižnica Franceta Bevka, Nova Gorica	8	89	16	105	118.952	58.134	177.086
	Lavričeva knjižnica, Ajdovščina	4	127	49	176	166.666	137.187	303.853
	Mestna knjižnica in čitalnica Idrija, Idrija	3	11		11	8.807	5.816	14.623
	Knjižnica Cirila Kosmača, Tolmin	3	3		3	2.050	1.424	3.474
	SKUPAJ OBMOČJE	**18**	**230**	**65**	295	**296.475**	**202.561**	**499.036**

Tabela 13: Vnašalci, zapisi in vpogledi v zapise knjižnic Goriškega območja

Čeprav so v soustvarjanje portala vključene vse 4 knjižnice Goriškega območja, sta bili v letu 2017 aktivni le dve: Goriška knjižnica in Lavričeva knjižnica Ajdovščina, slednja z res zavidljivim številom zapisov – v letu 2017 je prispevala kar 49 vnosov, tj. povprečno 4/mesec. Več vnosov je od slovenskih splošnih knjižnic prispevala samo še Mestna knjižnica Ljubljana, pa še to le 10 več. Glede na prirast vnosov v letu 2017 je Goriško območje drugo po vrsti prispevalo največ vnosov na portal Dobreknjige.si.

Urednikovanje tematske številke znanstvene revije Knjižnica: V vlogi gostujočega uredništva nam je bilo zaupano urednikovanje posebne številke revije Knjižnica - ISSN 0023-2424, . - 61, [št.] 4 ki bo izšla predvidoma v februarju 2018.

Sestanki
Delo urednika portala zajema tudi sodelovanje na sejah Nadzornega sveta (v letu 2017 sta potekali 2 seji, in sicer marca in oktobra 2017) ter vodenje in sklicevanje sestankov Uredniškega odbora (v letu 2017 je potekal 1 sestanek, in sicer decembra 2017).

Ciklus strokovnih izobraževanj »Vrednotenje književnosti v knjižničarstvu in razvoj bralne kulture«
Zelo zahtevna in obsežna je tudi organizacija ciklusa strokovnih izobraževanj »Vrednotenje književnosti v knjižničarstvu in razvoj bralne kulture« ter s tem povezana priprava in izid številke revije Knjižnica.

V letu 2017 smo v uredništvu portala Dobreknjige.si organizirali drugi sklop izobraževalnih srečanj, katerih namen je z različnih zornih kotov osvetliti književnost, njeno predstavljanje, priporočanje in

vrednotenje, s končnim ciljem dvig kakovosti knjižničnih storitev in odličnosti portala.
Spomladi 2016 smo organizirali prvi ciklus izobraževalnih srečanj na temo vrednotenja leposlovja in bralne kulture. K sodelovanju smo povabili uveljavljene in priznane strokovnjake, večinoma iz Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, v marcu, aprilu in maju 2016 smo izpeljali 4 izobraževalne torke. Predavanja je obiskovalo 124 knjižničarjev, skupno smo registrirali 257 udeležb. Izobraževanja so bila dobro sprejeta, evalvacijska anketa je med drugim potrdila, da je tovrstnih izobraževanj v slovenskem knjižničnem prostoru premalo. (Rezultate ankete smo podrobno predstavili v članku: L. Malec, P. Kavčič, I. Škvarč: Dobreknjige.si – projekt slovenskih splošnih knjižnic. Knjižnica, 60/2¬-3 (2016), str. 15-34.)

Predavanj, ki smo jih organizirali v letu 2017, se je udeležilo 249 slušateljev, večinoma iz splošnih knjižnic. Tudi tokrat je evavacijska anketa pokazala zadovoljstvo in željo po nadaljevanju tovrstnih izobraževanj. 2 celodnevni izobraževanji smo organizirali v NUK-ovi učilnici na Leskoškovi 12, 3 pa v dvorani Knjižnice Zalog (enota Mestne knjižnice Ljubljana), in sicer med marcem in oktobrom 2017.

Organizacija izobraževalnih srečanj je zajemala:
- dogovarjanje s predavatelji (osebno na fakulteti, preko telefona ali po mailu);
- priprava programa izobraževanj;
- rezervacija NUK-ove učilnice na Leskoškovi in kasneje dvorane v Knjižnici Zalog;
- zbiranje prijav, vodenje evidence udeležencev izobraževanj;
- sodelovanje računovodske službe Goriške knjižnice (kotizacije, malica za deležence, plačilo honorarjev predavateljem …);
- potrdila o udeležbi: priprava, printanje, pošiljanje po klasični pošti;
- priprava na pogovor z Manco Košir;
- priprava in analiza evalvacijske ankete.

V izobraževalnem projektu je sodelovalo 14 slovenskih priznanih predavateljev in 1 tuja predavateljica:

S pobudo, da bi prispevke predavateljev objavili v reviji Knjižnica, smo v sodelovanju z Damjano Vouk, glavno urednico revije, in dr. Gorazdom Vodebom, odgovornim urednikom, nadaljevali tudi v letu 2017 oziroma po zaključku drugega sklopa izobraževalnih srečanj.
Tematska številka bo izšla (po dolgotrajnem uredniškem delu) februarja 2018, z delom smo pričeli takoj po zaključku zadnjega literarnega torka – oktobra 2017. Tokrat je s prispevkom sodelovalo manj avtorjev/predavateljev – od skupno 15 je sodelovanje potrdilo le 6 predavateljev.
Urednici portala Dobreknjige.si sva bili k reviji Knjižnica povabljeni kot gostujoči urednici. Na podlagi usmeritev in nasvetov ter ob pomoči uredništva revije Knjižnica sva opravljali naslednje delo:
- pozivanje predavateljev za oddajo člankov in zbiranje prispevkov (redno e-korespondenčno delo);
- komunikacija z avtorji glede vsebine;
- identifikacija in kontaktiranje recenzentov;
- vodenje recenzentskega postopka;
- stalno sodelovanje in korespondenca z uredništvom Knjižnice;
- večkratno prebiranje oddanih prispevkov (npr. avtorjevo upoštevanje recenzentovih ali uredniški pripomb, predloge za pripravo članka …);
- priprava/zapis intervjuja z Manco Košir.

Dostop na daljavo (V okviru projekta, v katerega smo z letom 2015 vključene vse slovenske osrednje območne knjižnice, je uporabnikom e-virov, ki jih OOK-ji nabavljamo s sredstvi območnosti, omogočen oddaljen dostop do teh (od doma, iz službe/šole) preko spletnih strani knjižnic.)

Kamra (Portal, ki združuje digitalizirane vsebine s področja domoznanstva od leta 2011 upravlja Osrednja knjižnica Celje, ob tesnem sodelovanju z osrednjimi območnimi knjižnicami, v katerih je sedež območnih uredništev.)

V Goriški knjižnici je sedež regijskega uredništva za celotno Goriško območje. Naloga regijskega urednika je redakcija, organizacija in načrtovanje dela v regiji, organiziranje internih izobraževanj in svetovanje lokalnim urednikom, priprava strukture digitalnih zgodb na portal Kamra ter objavljanje digitalnih zbirk na regijskem portalu.

Tako smo v letu 2017 na Goriškem območju na portal Kamra dodali 4 zgodbe. Tri smo dodali v Goriški knjižnici, eno pa so prispevali v Lavričevi knjižnici Ajdovščina:
- Ta ´n ta druj iz Tantadrujeve dežele: pomembne osebnosti šolskega okoliša OŠ Dušana Muniha Most na Soči (OŠ Most na Soči);
- Od čitalnice do krajevne knjižnice Branik (Irena Tul in Breda Seljak, Goriška knjižnica);
- »Zgradili bomo Novo Gorico!« (Franka Koren, Goriška knjižnica);
- Alojz Bajc – olimpijec iz Ajdovščine (Zdenka Žigon, Lavričeva knjižnica Ajdovščina);
- Zgradili smo mesto: dopolnitev zgodbe z novimi zgodbami in MM elementi.

K sodelovanju smo pritegnili novo ustanovo, in sicer Osnovno šolo Dušana Muniha Most na Soči.

Na portal Kamra smo skupno prispevali 205 multimedijskih elementov, od tega so jih 9 prispevali v Lavričevi knjižnici Ajdovščina, ostalo pa v Goriški knjižnici.
Razveseljujoče je in izpostaviti velja, da je najbolj ogledana zbirka v Sloveniji leta 2017 na portalu Kamra zgodba Zgradili smo mesto z 43.374 ogledi.

Spodnja tabela prikazuje število ogledov zgodb, ki so jih na portal dodale knjižnice Goriškega območja.

PORTAL KAMRA - OGLEDI ZBIRK V LETU 2017	
Naslov zbirke	Št. ogledov
Nova Gorica: Zgradili smo mesto	43.374
Ta ´n ta druj iz Tantadrujeve dežele	3.256
Zbirka starih razglednic v Goriški knjižnici	3.052
Misli o materinščini	2.860
Mlini na reki Vipavi in njenih pritokih	2.178
Aleja zaslužnih mož v Novi Gorici	1.894
Zgodovina vinogradništva in vinarstva na naših tleh	1.848
Od kala do vodnjaka: učna pot vodnjakov v Braniku in okolici	986
Alojz Bajc – olimpijec iz Ajdovščine	957
Življenje v času tolminskega punta	837
Med nebom in zemljo	965
Življenje v času tolminskega punta	837
»Zgradili bomo Novo Gorico!«	401
Govoričke	389
Štefan Kociančič (1818-1883) in njegov doprinos k bibliotekarstvu	380
Sprehod po goriških trgih	350
Tiskarji v Gorici	349
Življenjska zgodba Franca Pračka	334
Od čitalnice do krajevne knjižnice Branik	293
Svetolucijska skupina - železna doba v Zgornjem Posočju	213
Zgodba o prvi svetovni vojni, ruskem ujetništvu in vrnitvi domov	103
Goriška kronika 1750-1775	108
Ekslibrisi Pavla Medveščka	58
300 let velikega tolminskega punta	65
Skupaj	65.267

Tabela 14: Ogledi zbirk na portalu Kamra za leto 2017

V letu 2017 smo se tudi dveh sestankov urednikov v Osrednji knjižnici Celje:
- 7. marca. 2017,
- 28. september 2016.

Prav tako smo se udeležili Izobraževalnega srečanja sodelavcev portala KAMRA, 14. aprila 2017, v Osrednji knjižnici Celje.

Znanislovenci.si *(V enotni iskalni vmesnik bodo povezani vsi obstoječi regionalni bioleksi in tako bo vzpostavljen portal »Znanislovenci.si«, ki bo dodal dimenzijo vseslovenstva in služil kot vstopna točka v regionalne portale.)*

Brezplačna medknjižnična izposoja (MKI) za končnega uporabnika na območju *(Projekt vodi Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem.)*

V letu 2016 smo slovenske osrednje območne knjižnice, pod koordinatorstvom Koroške osrednje knjižnice, sklenile konzorcijsko pogodbo s podjetjem Ekdis o dostavi poslovnih paketov za brezplačno medknjižnično izposojo (MKI) za končnega uporabnika na območju. Projekt se izvaja na nacionalnem nivoju, njegov cilj pa je poenotiti model MKI za vsa slovenska knjižnična območja.

Knjižne POPslastice *(Cilj projekta je najstnikom s pomočjo gostov, znanih osebnosti, ki se ukvarjajo z najrazličnejšimi področji človekovega ustvarjanja, ponuditi možnost branja, razpravljanja, srečanja in druženja z njimi ter z vrstniki; na aktualen, zabaven način širiti bralno kulturo, zagotavljati višjo bralno sposobnost mladih tudi tako, da jih k branju in kritičnemu razmišljanju vzpodbudijo zanimivi gostje.)*

Knjižne POPslastice smo na Goriško območje prenesli v letu 2016 in z njimi nadaljevali tudi v letu 2017. Izpeljali smo dve srečanji, kjer sta bila gosta:
- Jonas Žnidaršič (19. april 2017), 80 obiskovalcev
- Marko Bratuš (16. november 2017), 80 obiskovalcev

2.2.4 skupni projekti mednarodnega sodelovanja (samo navedite projekte)

Mednarodno sodelovanje Goriške knjižnice zajema **sodelovanje z zamejskimi knjižnicami v različnih projektih** (Primorci.si, Dobreknjige.si, Rastem s knjigo, Primorci beremo, Knjižne POPslaastice, Bralnice pod slamnikom). Financiranje, podrobnejša predstavitev in način sodelovanja z zamejskimi knjižnicami v omenjenih projektih je del Programa dejavnosti splošne knjižnice za podporo razvoju knjižnične dejavnosti na obmejnih območjih.

V letu 2017 smo v okviru projekta Rastem z e-viri sodelovali s HDK (Hrvatsko knjižničarsko društvo). Povabili so nas namreč v Zagreb na strokovno srečanje društva, ki je potekalo v Knjižnici Medveščak pod naslovom »Informacijska pismenost u dječjim knjižnicama«. Hrvaškim knjižničarjem smo predstavljali projekt Rastem z e-viri ter vpliv, ki ga ima na dvig informacijske pismenosti posameznika.

2.3 sodobne informacijske storitve za uporabnike, ki se izvajajo na posameznem območju OOK ali v vsej državi

Med sodobne informacijske storitve zagotovo sodi v septembru 2017 vzpostavljena Mojstrovalnica (predstavitev pod točko 2.2.2 lastni projekti OOK za potrebe celotnega območja), prvi »makerspace« v slovenskih splošnih knjižnicah. Pomembno pridobitev za celotno Goriško območje smo v Goriško knjižnico prenesli iz tujine. Za knjižnice Goriškega območja pa je izjemen primer dobre prakse, ki ga lahko z našo pomočjo in vpogledom v delo Mojstrovalnice vnesejo v svoje okolje, na območje delovanja svoje knjižnice kot novo in napredno storitev splošne knjižnice.

Mojstrovalnica je predstavljena na spletni strani Goriške knjižnice (Za uporabnike/Mojstrovalnica: http://www.gkfb.si/za-uporabnike/mojstrovalnica).

2.4 analize stanja razvitosti in potreb knjižnične dejavnosti, analize razvojnih potreb glede informacijske tehnologije, računalniških sistemov in digitalizacije območju

V letu 2017 je delovna skupina za pripravo strokovnih izhodišč, metodologije in vprašalnika za popis domoznanstva pri Narodni in univerzitetni knjižnici, katere članica je tudi zaposlena na domoznanskem oddelku Goriške knjižnice, dala **vprašalnik za popis domoznanstva** v izpolnjevanje vsem slovenskim splošnim knjižnicam in UKM. Vprašalnik je bil kot del priprav na izpolnjevanje predstavljen direktorjem osrednjih knjižnic na Goriškem območju, nudili smo tudi pomoč pri izpolnjevanju. Na podlagi rezultatov je zaposlena pripravila **analizo vprašalnika za vse štiri knjižnice na območju**. Zaposlena je analizo posredovala koordinatorici izvajanja posebnih nalog OOK v NUK.

V okviru projekta Rastem z e-viri je bila pripravljena tudi **raziskava**, ki jo je koordinatorica projekta izvedla med strokovnimi delavci slovenskih splošnih knjižnic. **Z raziskavo je želela raziskati in opozoriti na problem informacijske pismenosti med strokovnimi delavci in izpostaviti pomembnost kontinuiranega in usmerjenega izobraževanja strokovnih delavcev.** Izsledki raziskave so bili predstavljeni na Kongresu Združenja bibliotekarskih društev Slovenije 2017. Prispevek pa je bil tudi objavljen v zborniku Kongresa »Povezovanje. Sodelovanje. Skupnosti«. **(Priloga 2)**

2.5 razvoj in načrtovanje občinskih in medobčinskih knjižničnih mrež

Za leto 2017 smo predvideli odprtje nove krajevne knjižnice v Šempetru pri Gorici, a dela s strani občine Šempeter – Vrtojba v preteklem letu še niso bila zaključena. Z urejanjem krajevne knjižnice nadaljujemo v letu 2018.
Prav tako je bila v letu 2017 aktualna tudi selitev krajevne knjižnice Kanal, ki pa se je začela v začetku leta 2018 in bo v tem letu tudi izvedena.

2.6 izvajanje mentorstva za knjižnične delavce začetnike in študente bibliotekarstva s širšega območja OOK

2.7 sodelovanje s šolskimi knjižnicami na območju in skupen razvoj bibliopedagoških dejavnosti

V sodelovanju z osnovnimi šolami organiziramo literarne in likovne natečaje (kotiček za mlade).
V okviru projekta Bralnice pod slamnikom sodelujejo predšolski otroci, učenci in dijaki, ki se dalj časa pripravljajo za srečanje z domačim ali tujim avtorjem, ki ga ob zaključku projekta gostimo v knjižnici.
Tudi izvajanje projekta Rastem s knjigo je že vrsto let skupna bibliopedagoška dejavnost splošne in šolske knjižnice – tako kot to postaja projekt Rastem z e-viri, kjer učence in dijake vzpodbujamo k pravilni rabi kakovostnih e-virov, delavnice velikokrat izvajamo v prostorih šol, vključene so v šolski urnik in se vselej navezujejo na vsebine iz učnega načrta. Knjižnico na leto obišče veliko skupin učencev in dijakov z Goriškega območja, katerim predstavimo knjižnico in njeno ponudbo.

2.8 knjižnične storitve za posebne skupine uporabnikov za celotno območje

V Goriški knjižnici smo se v letu 2016 lotili zahtevnega in obsežnega projekta celostne prenove signalizacije. Obstoječa signalizacija je slabo vidna, zastarela, neenotna in nepregledna, v Goriški knjižnici pa si želimo, da se vsi uporabniki v knjižnici dobro počutijo in se znajdejo v prostoru. V projektu prenove signalizacije sledimo celostni grafični podobi knjižnice, načelom enotnosti, doslednosti, preglednosti, jasnosti, uporabnosti. Nova signalizacija pa mora biti prijazna tudi uporabnikom s posebnimi potrebami (senzorno ovirani uporabniki z bralno napisovalnimi težavami).
Pri pripravi signalizacije upoštevamo smernice in ugotovitve v magistrskem delu kolegice Polone Palčič, tudi članica delovne skupine, z naslovom Prilagoditev signalizacije v splošni knjižnici osebam z disleksijo (2013) in seveda načela varčnosti in ekonomičnosti.
Pri pripravi signalizacije je pomembno sodelovanje delovne skupine z zaposlenimi na posameznih oddelkih, saj ti dobro poznajo posebnosti oddelka (specifike, pomanjkljivosti, potrebe uporabnikov in knjižničarjev …). Le tako je lahko signalizacija optimalno pripravljena, funkcionalna in uporabna.
Z novo signalizacijo želimo knjižnico še bolj približati uporabnikom, vzpodbuditi njihovo samostojnost

pri uporabi knjižničnega gradiva in storitev.
V letu 2017 smo z novo signalizacijo opremili Oddelek s strokovnim gradivom v 1. nadstropju knjižnice ter toaletne prostore, namenjene uporabnikom, stopnišče in kletne prostore (dvorana) knjižnice. Z zaposlenimi smo uskladili/usklajujemo napise za Oddelek za mladino in Oddelek za leposlovje, jezikoslovje, umetnost in šport, ki bodo natisnjeni v letu 2018.
Ob vsaki priložnosti se zaposleni iz Goriške knjižnice udeleživa izobraževanj ali izobraževalnih delavnic, ki nudijo informacije, potrebne pri načrtovanju storitev ali dostopnosti prostorov v javni rabi za ljudi z okvarami vida in sluha. Nazadnje sva se udeležili delavnice v okviru projekta ČUTIM PROSTOR (MONG, oktober 2017). Z udeleževanjem na delavnicah tudi navezujemo stike s predstavniki društev in organizacij z namenom, da se lahko pri načrtovanju storitev in dostopnosti knjižnice najširši javnosti oziroma vsem (kar moramo kot splošna knjižnica zagotavljati) nanje obrnemo po nasvet oziroma usmeritve.

2.9 sodelovanje z drugimi območnimi knjižnicami (brez projektov)

V organizaciji OOK (brez sodelovanja NUK) sta v letu 2017 potekala 2 sestanka:
- 1. sestanek direktorjev in koordinatorjev OOK, Kranj, 22. 3. 2017
- 2. sestanek direktorjev in koordinatorjev OOK, Grosuplje, 4. 7. 2017)

2.10 mednarodno sodelovanje na območju OOK *(cilji, koordinacija ali izvedba, brez projektov in zamejcev)*

2.11 usklajevanje in načrtovanje vzdrževanja računalniških sistemov v osrednjih knjižnicah (OK) na območju OOK

Učinki in doseženi rezultati:

- V letu 2017 smo nadaljevali z redno komunikacijo in medsebojnim obveščanjem med knjižnicami Goriškega območja. Sodelujemo na različnih področjih našega dela: statistika, medknjižnična izposoja, domoznanski vprašalnik, digitalizacija, izobraževanja za zaposlene in drugo.

- Zaposlena na domoznanskem oddelku knjižnice je vključena v delovno skupino za pripravo strokovnih izhodišč, metodologije in vprašalnika za popis domoznanstva pri Narodni in univerzitetni knjižnici. Pripravili so in nato za svoje območje analizirali anketni vprašalnik o stanju domoznanstva.

- Poleg številnih projektov, v katerih sodelujemo in jih izvajamo že vrsto let, smo v letu 2017 v Goriški knjižnici pričeli izvajati nov projekt – **Mojstrovalnica**. Nova storitev je dobro obiskana in pomembna pridobitev za celotno Goriško območje. V Goriško knjižnico smo jo prenesli iz tujine. Za knjižnice Goriškega območja pa je izjemen primer dobre prakse, ki ga lahko z našo pomočjo in vpogledom v delo Mojstrovalnice vnesejo v svoje okolje, na območje delovanja svoje knjižnice kot novo in napredno storitev splošne knjižnice. V okviru projekta **Rastem z e-viri** sva bili izvajalki povabljeni v Zagreb na strokovno srečanje INFORMACIJSKA PISMENOST U DJEČJIM KNJIŽNICAMA. Koordinatorica projekta je pripravila raziskavo Informacijsko (ne)pismeni knjižničarji in izsledke predstavila na Kongresu ZBDS 2017. V letu 2017 smo v okviru projekta **Dobreknjige.si** v uredništvu portala organizirali drugi sklop izobraževalnih srečanj in tudi tokrat je evalvacijska anketa pokazala zadovoljstvo in željo po nadaljevanju tovrstnih izobraževanj. V letošnjem izobraževalnem projektu je sodelovalo kar 14 slovenskih priznanih predavateljev in 1 tuja predavateljica. S pobudo, da bi prispevke predavateljev objavili v reviji Knjižnica, smo nadaljevali tudi v letu 2017 oziroma po zaključku drugega sklopa izobraževalnih srečanj. Tematska številka bo izšla februarja 2018. V preteklem letu smo na Goriškem območju na **Kamro** dodali 4 zgodbe, zgodbo Zgradili smo mesto pa smo dopolnili z novimi zgodbami in MM elementi. Zgradili smo mesto je že drugo leto zapored najbolj obiskana zgodba na portalu Kamra. V letu 2017 je bilo pri tej zgodba zabeleženih kar 43.374 ogledov.

- V letu 2017 smo nadaljevali s projektom celostne prenove signalizacije v Goriški knjižnici.

3. Koordinacija zbiranja, obdelave in hranjenja domoznanskega gradiva

3.1 načrtovanje in koordinacija pridobivanja domoznanskega gradiva za knjižnice na območju OOK

Tudi v letu 2017 smo si prizadevali pridobiti čimveč domoznanskega gradiva; iskali samozaložnike, kontakte in informacije o novo izdanih publikacijah oz. gradivu. Zaposleni na domoznanskem oddelku sta pregledali več prodajnih katalogov starejšega gradiva, ki sta jih objavila dva slovenska antikvariata in sodelovali s predlogi za pridobitev gradiva. Tudi v letu 2017 je knjižnica pridobila pomembno število novih domoznanskih razglednic; izbor in delno nakup vedno poteka v sodelovanju koordinatorice nabave in zaposlenih na domoznanskem oddelku.

V drugi polovici leta sta obiskali dve knjigarni v Gorici (Italiji). Ob obiskih prireditev, ustanov, dogodkov ipd. pridobivata drobne tiske, redno pregledujeta in urejata knjižne darove, sezname ponujenega gradiva ipd.

3.2 informiranje zavezancev za obvezni izvod

Zaposleni ustvarjalce gradiva, psice, samozaložnike in druge seznanjamo z Zakonom o obveznem izvodu, ko izvemo za kakšno publikacijo, ki je bila izdana. Informiranje poteka pretežno skozi pogovor.

3.3 posredovanje informacij o zavezancih za obvezni izvod nacionalni knjižnici

3.4 seznanjanje uporabnikov z domoznanskimi zbirkami (v sorodnih kulturnih zavodih, zlasti muzejih in arhivih) na območju OOK

Zaposleni na domoznanskem oddelku knjižnice redno obiskujeta predstavitve knjig, otvoritve razstav, kulturne festivale ipd., v organizaciji Kulturnega doma, Društva humanistov Goriške in Goriškega muzeja. Sodelujeta s kolegi iz omenjenih ustanov in jim pomagata pri promociji njihovih dogodkov, zbiranju gradiva za projekte in razstave.

Domoznansko gradivo predstavljata tudi preko razstav, v letu 2017 sta pripravili naslednje razstave:

- **Viljem Černi – plakat In memoriam ob smrti beneškega kulturnega in političnega delavca, profesorja, pesnika, urednika in organizatorja številnih slovenskih dogodkov**, 27. 7. 2017
- **Bevkovi dnevi 2017**: Iz zapuščine Franceta Bevka – 70-let vrnitve Primorske k matični domovini, 15. - 23. 9. 2017
  Knjižnica se vsako leto pridruži sklopu prireditev Bevkovi dnevi; ti so v letu 2017 obeležili 70-letnico vrnitve Primorske k matični domovini, zato sta zaposleni na razstavi predstavili drobce iz Bevkove zapuščine, ki se nanašajo na njegovo politično udejstvovanje in literarno ustvarjanje med leti 1945 in 1947, obdobje Pariške mirovne konference in Bevkovo vlogo pri pogajanjih za našo zahodno mejo. Razstavljeni so bili ohranjeni tipkopisi, dokumenti in drugi eksponati.
- **Od čitalnice do Krajevne knjižnice Branik**, 10. 11. 2017
  KPD Franc Zgonik Branik in KS Branik sta ob 150. obletnici nastanka rihemberške čitalnice organizirala kulturno prireditev. Zaposleni sta pripravili pregledno razstavo rihemberške društvene dejavnosti, ki je pripeljala do današnje Krajevne knjižnice Branik. Na ogled je v predprostoru Doma kulture Branik in na spletnem portalu Kamra.
- **Frane Tomšič – vitrina In memoriam**, 8. 11. 2017
  Ob smrti pisatelja Franeta Tomšiča sta pripravili spominsko vitrino z deli pisatelja, ki jih v domoznanski zbirki hrani knjižnica (dogodek je organiziral GLK Govorica).

3.5 organizacija bibliografske obdelave domoznanskega gradiva s svojega območja

IZUM posreduje tudi skupno statistiko prirasta, iz katere je razvidno, da velik delež novih zapisov predstavlja obdelava člankov; predvsem za potrebe domoznanstva.

Katalogizatorke Goriške knjižnice redno pregledujejo serijske publikacije (časnike, časopise, revije) in zbornike. Vse domoznanske članke v zapisih ustrezno označijo, da jih pri poročilih lahko vključimo.

V letu 2017 smo nadaljevali z aktivnim popisovanjem domoznanskih člankov tako v domoznanskih publikacijah kakor tudi dnevnem časopisju. Teh publikacij je veliko, zato smo si knjižnice Goriškega območja že v letu 2016 publikacije razdelile med seboj, glavnino pa še vedno popisuje Goriška knjižnica Franceta Bevka. Osrednje knjižnice Goriškega območja k popisovanju domoznanskih člankov pristopajo različno aktivno.

Za potrebe bibliografij raziskovalcev obdelujemo tudi tovrstno gradivo. Pripravljena imamo navodila in pogodbo, na osnovi katerih se dogovorimo o vnosu gradiva, ki ga mora raziskovalec pripraviti in mu določiti tipologijo dokumenta. To dejavnost opravljamo po ceniku in sicer po kreiranem zapisu (člani, nečlani knjižnice, pravne osebe).

S šolskim centrom Nova Gorica imamo podpisano pogodbo o kreiranju zapisov v njihovi lokalni bazi. Za te potrebe imajo katalogizatorke uporabniško ime za prijavo v njihovo bazo. Lani so v njihovo bazo vnesle 2 zapisa.

3.6 izvajanje normativne kontrole

Izvajamo normativno kontrolo in nudimo pomoč drugim knjižnicam pri razreševanju identitete lokalnih avtorjev in gesel. Domoznanske avtorje v CONORju ustrezno označimo. Pri starejših zapisih avtorje povezujemo z zapisi v CONORju.

3.7 izvajanje digitalizacije na območju

V letu 2017 smo s sredstvi MK digitalizirali naslednje gradivo:

- Digitalizacija Goriških in Primorskih tiskov, pomembnih za osvetlitev preteklega dogajanja na Goriškem, za ohranjanje in osveščanje o dediščini Goriške pokrajine in širše Primorske ter slovenskega kulturnega prostora: glasilo **Naša zvezda,** knjige naslednjih avtorjev: **Ivana Bolleta, Valentina Staniča, Antona Červa**, **Matije Vertovca, Marka Antona Plenčiča, Cirila Drekonje.** Sem sodita še **Karl Freiherr von Czoernig** ter **Rodolfo Cronberg Coronini**. V tem sklopu smo digitalizirali tudi knjigo »Nova cvetlica v duhovnem vertu ali Življenje svetih mučencev Oglejskih Kocijana, kancija, kocijanile in Prota« (1871), »Goriški letnik za čitatelje vsacega stanu: prvi tečaj za leto 1864« ter »Koledar za navadno leto 1862.
- **Digitalizacija Primorskega dnevnika** (1962, 1963, 1964, 1965), s katero smo pričeli že v letu 2015. Primorski dnevnik je edini časopis, ki izhaja v okviru slovenske narodne skupnosti v Italiji, osrednjo pozornost pa namenja življenju in delu Slovencev v Tržaški, Goriški in Videmski pokrajini. Prav zato je digitalizacija Primorskega dnevnika prioritetna naloga na regionalni ravni.
- V letu 2017 smo delno digitalizirali tudi revijo **Cvetje z vrtov sv. Frančiška**. Revija je izhajala od leta 1880 do 1944, bralcem pa je prinašala poljudne verske vsebine, pa tudi strokovne polemične spise o jezikoslovju. Danes že skoraj neznana revija, je imela eno največjih naklad na Slovenskem in je po mnenju številnih slovenskih akademikov z objavljanjem jezikoslovnih spisov p. Stanislava Škrabca odločilno vplivala na razvoj slovenskega jezikoslovja v 20. stoletju.

3.8 domoznanski projekti (brez digitalizacije, število, naziv, kratek opis)

ZGRADILI SMO MESTO – Nadaljevali smo s projektom Zgradili smo mesto, ki smo ga smo ga izvajali vse od jeseni 2015. Z njim smo obeležili 70. obletnico nastanka mesta Nova Gorica. Zbirali smo spomine, pripovedi in fotografije v zvezi z gradnjo Nove Gorice. Priprave je vodila Goriška knjižnica, sodelovala pa sta tudi Goriški muzej in Pokrajinski arhiv v Novi Gorici.

Učinki in doseženi rezultati:

- Domoznansko gradivo naše knjižnice je bilo v preteklem letu večkrat predstavljeno tudi v obliki razstav: Viljem Černi – plakat In memoriam ob smrti beneškega kulturnega in političnega delavca, profesorja, pesnika, urednika in organizatorja številnih slovenskih dogodkov, Bevkovi dnevi 2017: Iz zapuščine Franceta Bevka – 70-let vrnitve Primorske k matični domovini, Od čitalnice do Krajevne knjižnice Branik, Frane Tomšič – vitrina In memoriam.

- V letu 2017 smo digitalizirali seznam knjig Goriških in Primorskih tiskov, 4 letnike Primorskega dnevnika ter delno revijo Cvetje z vrtov sv. Frančiška.

- V letu 2017 smo izpeljali še zadnjo fazo projekta Zgradili smo mesto, poimenovali smo jo Moja mladost v mestu – Nova Gorica med leti 1970 in 1991. Pripovedi, zbrane na dnevih zbiranja spominov, pa so bile podlaga tudi več člankom v Primorskih novicah, ki so izšli ob 70-letnici mesta Nova Gorica.

4. Usmerjanje izločenega (odpisanega) knjižničnega gradiva s svojega območja OOK

4.1 Ali zagotavljate stalno hrambo uradnih publikacij s svojega območja?	DA ☒	NE ☐	
4.2 Ali izvajate usmerjanje izločenega gradiva?	DA ☒	NE ☐	
4.3 Ali hranite za območje OOK pomembno gradivo, izločeno iz splošnih knjižnic na območju OOK?	DA ☒	NE ☐	
4.4 Ali hranite gradivo, ki ima status kulturnega spomenika regionalnega pomena?	DA ☒	NE ☐	
4.5 Ali hranite gradivo, ki ima status kulturnega spomenika lokalnega pomena?	DA ☒	NE ☐	

V zadnji stolpec navedite razlog, če tega ne izvajate (npr. gradiva knjižnica nima).

Prejeto izločeno (odpisano) gradivo iz OK na območju OOK (navedite knjižnice)
1. Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin s krajevnima knjižnicama: Knjižnica Kobarid in Knjižnica Bovec – v letu 2017 so nam ponudili 6204 enote, od teh smo v zbirko vključili 30 enot
2.
3.
4.
SKUPAJ: V letu 2017 so nam odpisano gradivo ponudili le v Knjižnici Cirila Kosmača Tolmin ter v njenih enotah, Knjižnici Kobarid in Knjižnici Bovec. V našo zbirko smo uvrstili 30 enot.

Učinki in doseženi rezultati:

Odpisano gradivo so nam ponudili iz Knjižnice Cirila Kosmača Tolmin, in sicer 6204 enote, od katerih smo v zbirko uvrstili 30 enot.

Podpisana odgovorna oseba izvajalca izjavljam, da so navedeni podatki točni in da je izvedba programa potekala v skladu s pogodbo. Izjavljam, da imajo finančni podatki za podlago verodostojne knjigovodske listine in da je obračunska dokumentacija na vpogled v računovodstvu knjižnice.

Obvezni prilogi[3]:

Priloga 1: Poročilo o izvedbi programa izvajanja posebnih nalog OOK
Priloga 2: Finančna zgradba izvedenega programa posebnih nalog OOK

Datum: 26. februar 2018 žig Podpis odgovorne osebe:

Posebne priloge[4] (npr. podrobnejši opisi izvedenih projektov, izdelava strokovnih elaboratov za osrednje knjižnice na območju za potrebe knjižnične dejavnosti npr. širitev knjižnične mreže, vzpostavitev novih izposojevališč, oprema IKT…) so v nadaljevanju tega obrazca, ne posebej.

[3] K poročilu obvezno priložite izpolnjena zgoraj navedena obrazca.
[4] Na tem obrazcu so priloge sestavni del.

PRILOGA 1: Dobreknjige.si – Poročilo o delu in finančno poročilo za leto 2017

Osrednje območne knjižnice

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

DOBREKNJIGE.SI
Slovenske splošne knjižnice priporočamo

Poročilo o delu in finančno poročilo za leto 2017

Pripravili: Luana Malec in Polonca Kavčič
Koper, Nova Gorica: februar, 2018

OSREDNJA KNJIŽNICA SREČKA VILHARJA KOPER
BIBLIOTECA CENTRALE SREČKO VILHAR CAPODISTRIA

Goriška knjižnica Franceta Bevka
Nova Gorica
France Bevk Public Library

dobreknjige.si

Poročilo o delu v letu 2017

PROGRAMSKI DEL

- **Redno (dnevno/tedensko) delo na portalu:**

- **spremljanje e-pošte** (dobreknjige.si@kp.sik.si) in zagotavljanje takojšnje odzivnosti: komunikacija z vnašalci (odgovarjanje, reševanje težav, svetovanje in pomoč) in komunikacija z zunanjimi uporabniki, založniki, avtorji in recenzenti člankov za objavo v reviji Knjižnica ipd. – skupno v letu 2017 450 prejetih in 700 poslanih e-s por oč il .
- **pregledovanje vsebin na portalu** (svetovanje in opozarjanje v primeru napak, lektoriranje, spremljanje uporabe žanrov, ustreznih naslovnic, duplikatov ipd.) in v zvezi s tem komunikacija z vnašalci;
- **dopolnjevanje seznamov** zbirk, nagrad, založb, literarnih vrst in zvrsti, povezav do e-knjig) ipd.;
- **spremljanje rezerviranih vnosov** in komunikacija z vnašalci, če zapisi ostanejo neobjavljeni več kot 3 tedne;
- **administracija in dnevno objavljanje na facebook profilu portal** (266 objav, 2.187 sledilcev, cca. 15 novih na teden);
- **priprava in objavljanje novic na portalu** – spremljanje slovenskih in tujih spletnih portalov, katerih vsebina je povezana s knjigo, branjem, literaturo …;
- **spremljanje, nadzor komentarjev in zavihka uporabnikov;**
- **tedenska priprava elinks cobiss povezav, ažuriranja s COBISS-om;**
- **komunikacija in sodelovanje z izvajalcem (Qualitas);**
- po potrebi **posodabljanje in izboljševanje Priročnika za vnos vsebin;**
- **priprava statistik** – spremljanje uporabe.

V knjižnicah zagotavljamo **računovodsko podporo** upravljanju in delovanju portala.

www.dobreknjige.si

- **Stastistično poročilo izgradnje in uporabe portala Dobreknjige.si za leto 2017**

LETO	PRIRAST KNJIŽNIC PO LETIH	SODELUJOČE KNJIŽNICE (KUMULATIV	PRRIRAST VNAŠALCEV PO LETIH	VNAŠALCI (KUMULATIVA)	PRIRAST ZAPISOV PO LETIH	ZAPISI (KUMULATIVA)	PRIRAST OBISKOV	OBISKI (KUMULATIVA)	PRIRAST OGLEDOV PO LETIH	OGLEDI (KUMULATIVA)
2014	33	**33**	51	**51**	537	**537**	**25.080**	25.080	233.836	**233.836**
2015	9	**42**	48	**99**	693	**1.230**	**127.692**	152.772	785.281	**1.019.117**
2016	4	**46**	28	**127**	608	**1.838**	**224.768**	377.540	1.109.465	**2.128.582**
2017		**46**	13	**140**	468	**2.306**	**308.110**	685.650	1.333.515	**3.462.097**

Tabela 1: število sodelujočih knjižnic, vnašalcev, zapisov in ogledov po letih (prirast in kumulativa)

Kot je razvidno iz tabele 1 **prirast ogledov (in obiskov) portala** po letih eksponentno narašča, upada pa število vnosov, več pozornosti bo zato potrebno posvetiti vnašalcem – predvsem s krepitvijo sodelovanja, zlasti na ravni območnih uredništev in s spodbujanjem k izboljšanju njih delovnih pogojev. Podrobnejši prikaz v Priloga 1: Dobreknjige.si – Statistično poročilo za leto 2017.

Statistiko portala posredujemo območnim urednikom, ki podatke pošljejo knjižnicam (direktorjem in vnašalcem) svojega knjižničnega območja.

- **Predstavitve portala, objave**

www.dobreknjige.si

Sodelovanje v pogovorni oddaji RTV SLO1 Dobro jutro: o portalu Dobreknjige.si, januar 2017: http://4d.rtvslo.si/arhiv/dobro-jutro/174447240 (od 10.30 min. dalje);

Sodelovanje z **referatom »Eno dobro knjigo prosim!« na 5. tematski konferenci Zbornice knjižnih založnikov in knjigotržcev**, z naslovom Navdihovanje za branje (maj - Gospodarska zbornica Slovenije);

Sodelovanje v pogovoru z Damjanom Zorcem, Nino Kožar in Aljošo Harlamovom o knjigi Heloiza, organiziranem v okviru prireditve **Knjižne peripetije z Damjanom Zorcem** (maj – Knjigarna Konzorcij);

Sodelovanje z **referatom o organiziranju portala Dobreknjige.si na mednarodni na mednarodni konferenci Biblionet 2017**: 'IKT i inovativni servisi u bibliotekama'' v Mestni knjižnici Beograd.

Urednikovanje tematske številke znanstvene revije Knjižnica: V vlogi gostujočega uredništva nam je bilo zaupano urednikovanje posebne številke revije Knjižnica - ISSN 0023-2424, . - 61, [št.] 4 ki bo izšla predvidoma v februarju 2018.

Rozina, R. (2017) **Investirajmo v bralca. Nekaj poudarkov in razmislekov ob 1. literarnem torku - Vrednotenje književnosti v knjižnicah in razvoj bralne kulture II.** *Knjižničarske novice 27 (3/4), str. 24-28*

Rozina, R. (2017) **Pogovor s tremi moderatorji portala dobreknjige.si, 2. Del. O portalu in še o čem ...** *Knjižničarske novice 27 (5/6), str. 6-8*

Rozina, R. (2017) **Pogovor s tremi moderatorji portala dobreknjige.si, 2. Del. O portalu in še o čem ...** Knjižničarske novice 27 (7/8), str. 22-25.

- **Sestanki:**

Seje Nadzornega sveta:

- 2. marec 2017 (6. korespondenčna seja)
- 20. oktober 2017 (8. seja)

Seja uredniškega odbora:

- 22. december 2017 (5. Sestanek, priloga 2)

- **Sodelovanje s Filozofsko fakulteto Univerze v Ljubljani**

V decembru 2017 smo v sodelovanju z red. prof. dr. Alenko Šauperl pripravili program, s katerim smo študente 3. letnika Oddelka za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo FF UL izobraževali za priporočanje leposlovja na portalu Dobreknjige.si.

Urednici sva v okviru rednih študijskih predavanj pri predmetu Vsebinska obdelava sodelovali s predavanjem in vajami (skupaj 5 ur). Študentje so po zaključenem predavanju in vajah pripravili zapise za izbrane knjige in jih vnesli na portal Dobreknjige.si. Še neobjavljene vnose sva ocenili in pregledali tudi urednici ter podali mnenje (prilogi 3 in4). Priprava anotacije je bila njihova seminarska naloga, za katero so prejeli oceno.

Menimo, da smo na tem področju dosegli pomemben cilj – prenos znanja iz univerzitetnega v realno knjižnično okolje. Naše sodelovanje bo potekalo tudi v prihodnje – prirava anotacije za portal Dobreknjige.si je torej vključena v program rednih študijskih predavanj, kar študentom omogoča pridobitev referenc za njihovo nadaljnje delo, ki ga bodo lahko opravljali v okviru svoje zaposlitve na delovnem mestu bibliiotekarja po končanem študiju.

Nekateri študentje so se udeležili izbranih literarnih torkov, organiziiranih v okviru portala Dobreknjige.si.

www.dobreknjige.si

- **Ciklus strokovnih izobraževanj »Vrednotenje književnosti v knjižničarstvu in razvoj bralne kulture«, izid dvojne številke revije Knjižnica**

IZOBRAŽEVANJA

V letu 2017 smo v uredništvu portala Dobreknjige.si v okviru projekta strokovnega izpopolnjevanja knjižničarjev/vnašalcev na portal Dobreknjige.si izpeljali drugi sklop izobraževalnih srečanj, katerih namen je z različnih zornih kotov osvetliti književnost, njeno predstavljanje, priporočanje in vrednotenje, s končnim ciljem dvig kakovosti knjižničnih storitev in odličnosti portala.

Spomladi 2016 smo organizirali prvi ciklus izobraževalnih srečanj na temo vrednotenja leposlovja in bralne kulture. K sodelovanju smo povabili uveljavljene in priznane strokovnjake, večinoma iz Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, v marcu, aprilu in maju 2016 smo izpeljali 4 izobraževalne torke. Predavanja je obiskovalo 124 knjižničarjev, skupno smo registrirali 257 udeležb. Izobraževanja so bila dobro sprejeta, evalvacijska anketa je med drugim potrdila, da je tovrstnih izobraževanj v slovenskem knjižničnem prostoru premalo. (Rezultate ankete smo podrobno predstavili v članku: L. Malec, P. Kavčič, I. Škvarč: *Dobreknjige.si – projekt slovenskih splošnih knjižnic*. Knjižnica, 60/2-3 (2016), str. 15-34.)

Predavanj, ki smo jih organizirali v letu 2017, se je udeležilo 249 slušateljev, večinoma iz splošnih knjižnic. Tudi tokrat je evavacijska anketa pokazala zadovoljstvo in željo po nadaljevanju tovrstnih izobraževanj. 2 celodnevni izobraževanji smo organizirali v NUK-ovi učilnici na Leskoškovi 12, 3 pa v dvorani Knjižnice Zalog (enota Mestne knjižnice Ljubljana), in sicer med marcem in oktobrom 2017.

www.dobreknjige.si

V izobraževalnem projektu so sodelovali:

- Dr. Aljoša Harlamov, literarni kritik in urednik: KAJ JE LITERARNA KRITIKA IN KAJ JE DOBRA LITERATURA? (2 uri)
- Rachel Van Riel, direktorica Opening the Book: STARTING FROM THE READER – A NEW APPROACH TO AUDIENCE DEVELOPMENT (4 ure)
- Izr. prof. dr. Vanesa Matajc, Oddelek za primerjalno književnost in literarno teorijo, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani: USTVARJANJE IN UPORABA KRITERIJEV ZA OPREDELITVE "DOBRE KNJIGE" (6 ur)
- Dr. Andrej Perko: BIBLIOTERAPIJA V TERAPEVTSKEM PROCESU (1 ura)
- Prof. dr. Vlasta Zabukovec: BIBLIOTERAPIJA – ZA KOGA IN KDAJ (4 ure)
- Urška Orešnik: KNJIGE POMAGAJO (ALI IZKUŠNJE NEKEGA BRALNEGA KROŽKA) (1 ura)
- Damjana Bakarič: KNJIGE PREMINJAJO ŽIVLJENJE (1 ura)
- Izr. prof. dr. Andrej Blatnik: PREVODNO LEPOSLOVJE V SLOVENIJI (1 ura) in ZALOŽNIŠKI STANDARDI – JIH RES IMAMO? (1 ura)
- Izr. prof. dr. Miha Kovač: SLOVENSKO IN SVETOVNO ZALOŽNIŠTVO ALI POPOTOVANJE OD BERLINSKEGA ZIDU DO PANELNE OGRAJE (2 uri)
- Jelka Ciglenečki: UREDNIKOVANJE IZVIRNEGA LEPOSLOVJA – PRED IN PO IZIDU KNJIGE (1 ura)
- Marta Kocjan Barle: LIKANJE ALI KLESANJE JEZIKA? (1 ura)
- Mag. Suzana Duhovnik: GRAFIČNO OBLIKOVANJE V KNJIŽNEM ZALOŽNIŠTVU (1 ura)
- Tilka Jamnik: BRATI POMENI POČETI PODVIGE (1 ura)

- Manca Košir: DOBRE KNJIGE NA S BEREJO (pogovor, 2 uri)
- Mag. Branka Bizjak Zabukovec: BRANJE IN DRUŽBENA OMREŽJA (2 uri)

Orgnizacija izobraževalnih srečanj je zajemala:

- dogovarjanje s predavatelji (osebno na fakulteti, preko telefona ali po mailu);
- priprava programa izobraževanj;
- rezervacija NUK-ove učilnice na Leskoškovi in kasneje dvorane v Knjižnici Zalog;
- zbiranje prijav, vodenje evidence udeležencev izobraževanj;
- sodelovanje računovodske službe (kotizacije, malica za deležence, plačilo honorarjev predavateljem …);
- potrdila o udeležbi: priprava, printanje, pošijanje po klasični pošti;
- priprava na pogovor z Manco Košir;
- priprava in analiza evalvacijske ankete.

IZID TEMATSKE REVIJE KNJIŽNICA

S pobudo, da bi prispevke predavateljev objavili v reviji Knjižnica, smo v sodelovanju z Damjano Vouk, glavno urednico revije, in dr. Gorazdom Vodebom, odgovornim urednikom, nadaljevali tudi v letu 2017 oziroma po zaključku drugega sklopa izobraževalnih srečanj.

Tematska številka bo izšla (po dolgotrajnem uredniškem delu) februarja 2018, z delom smo pričeli takoj po zaključku zadnjega literarnega torka – oktobra 2017. Tokrat je s prispevkom sodelovalo manj avtorjev/predavateljev – od skupno 15 je prispevek pripravilo le 6 predavateljev.

www.dobreknjige.si

Urednici portala Dobreknjige.si sva bili k reviji Knjižnica povabljeni kot gostujoči urednici. Na podlagi usmeritev in nasvetov ter ob pomoči uredništva revije Knjižnica sva opravljali naslednje delo:

- pozivanje predavateljev za oddajo člankov in zbiranje prispevkov (redno e-korespondenčno delo);
- komunikacija z avtorji glede vsebine;
- identifikacija in kontaktiranje recenzentov;
- vodenje recenzentskega postopka;
- stalno sodelovanje in korespondenca z uredništvom Knjižnice;
- večkratno prebiranje oddanih prispevkov (npr. avtorjevo upoštevanje recenzentovih ali uredniški pripomb, predoge za pripravo članka …);
- priprava/zapis intervjuja z Manco Košir.

BEREM, TOREJ SEM

V sodelovanju s Sekcijo za splošne knjižnice pri ZBDS smo sodelovali v akciji promocije branja »Berem, torej sem«. S promocijsko akcijo smo skušali branje predstaviti kot eno najpomembnejših življenjskih dejavnosti, kot proces, v katerem tvorimo nova spoznanja in se spreminjamo. V ta namen smo naše bralce povabili, da povedo, kakšne so njihove bralne izkušnje ob konkretnih knjigah, zlasti ob novejših oz. tistih, ki so nanje pustile poseben pečat. Bralna doživetja, utrinke in refleksije, smo zbirali od maja do Dneva slovenskih splošnih knjižnic. Tekste smo objavljali na portalu Dobreknjige.si, v ta namen je bila s finančnimi sredstvi ZBDS razvita posebna spletna stran in modul za vnašanje

vsebin. Objave smo promovirali tudi preko družabnih omrežij in drugih medjev, najboljše pa objavili v koledarju, ki je izšel ob Dnevu splošnih knjižnic.

FINANČNI DEL

Sredstva za upravljanje in gostovanje portala v celotnem znesku načrtujeta Knjižnica Koper in Goriška knjižnica (v razmerju 50:50) v okviru programa izvajanja nalog osrednje območne knjižnice, in sicer za upravljanje portala ter za pokrivanje stroškov gostovanja portala.

Finančna zgradba izvajanja programa Dobreknjige.si v letu 2017:

PRIHODKI	**Knjižnica Koper**	**Goriška knjižnica**	**SKUPAJ**
Ministrstvo za kulturo	20.200	19.700	**39.900**
Lastna sredstva OOK	3.566,57	0	**3.566,57**
Lastni prihodki – kotizacija za izobraževanje	2.221,29	2.221,29	**4.442,58**
Skupaj prihodki	**25.987,86**	**21.921,29**	**47.909,15**

www.dobreknjige.si

ODHODKI	**Knjižnica Koper**	**Goriška knjižnica**	**SKUPAJ**
Plače in drugi izdatki zaposlenim	18.465,00	14.500	**32.965,00**
Izobraževanja, sestanki, svetovalni obiski	1.101,57	1.000	**2.101,57**
Gostovanje in vzdrževanje portala	3.050	3.050	**6.100,00**
Ciklus izobraževalnih srečanj*	3.371,29	3.371,29	**6.742,58**
Skupaj odhodki	**25.987,86**	**21.921,29**	**47.909,15**

*Ciklus izobraževalnih srečanj 2017	
PRIHODKI	
MK	2.300
kotizacije	4.442,58
Skupaj (prihodki)	**6.742,58**

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Maistrova ulica 10, 1000 Ljubljana

ODHODKI	
Honorarji (14 predvateljev)	3.250,14
pogostitve	914,80
tolmačenje SLO-ANG-SLO	1.422,52
tuji predavatelj (nočitev, prevoz, honorar …)	1.059,17
ostalo (bonboni, voda …)	95,95
Skupaj (odhodki)	**6.742,58**

Priloge:

Priloga 1: Dobreknjige.si – Statistično poročilo za leto 2017 (pdf)

Priloga 2: Zapisnik 5. sestanka uredniškega odbora portala

Dobreknjige.si (pdf) Priloga 3: Pregled_zapisov_po_poljih

Priloga 4: Pregled_zapisov_opis

www.dobreknjige.si

PRILOGA 2: Informacijsko (ne)pismeni bibliotekarji (Saša Vidmar)

Saša Vidmar
Goriška knjižnica Franceta Bevka Nova Gorica
sasa.vidmar@gkfb.si

Informacijsko (ne)pismeni bibliotekarji
Information (il)literate librarians

1.08 Objavljeni znanstveni prispevek na konferenci
UDK 027.8:659.2

Izvleček
Izvedena je bila raziskava o informacijski pismenosti strokovnih delavcev v slovenskih splošnih knjižnicah. Vprašanja so bila povezana z načini iskanja, uporabo vseh storitev in virov, ki jih splošne knjižnice ponujajo uporabnikom, ter o kontinuiranem izobraževanju strokovnih delavcev. Za izvedbo raziskave smo uporabili spletni anketni vprašalnik s pomočjo aplikacije EnKlikAnketa. Anketiranci so odgovarjali na 12 vprašanj, ki so bila večinoma opisnega tipa, pri čemer so sodelujoči odgovarjali s pomočjo opisne lestvice. Vprašalnik je izpolnilo 158 knjižničarjev, kar predstavlja 16,8% vseh strokovnih delavcev. Rezultati so pokazali, da se knjižničarji zavedajo pomena uvajanja novih storitev in e-virov, a se kažejo določene negotovosti v zvezi s tem. Ugotavljamo, da se knjižničarji največkrat poslužujejo že ustaljenih načinov iskanja in storitev v knjižnici ter da je velik delež tistih knjižničarjev, ki nima jasnega mnenja v zvezi z e-viri in novimi storitvami v knjižnici. Zaradi časovne omejenosti za pripravo prispevka vprašanja niso bila dovolj natančno zastavljena, da bi z njimi lahko ugotavljali dejansko stopnjo informacijsko pismenost strokovnih delavcev splošnih knjižnic. Vsekakor pa je to lahko podlaga za nadaljnje raziskave o informacijski pismenosti strokovnih delavcev v splošnih knjižnicah. Rezultate lahko posplošimo na vse slovenske splošne knjižnice, saj so na vprašanja odgovarjali izključno strokovni delavci v splošnih knjižnicah. Raziskava je sicer osvetlila določene vrzeli, a bi morali za natančnejše rezultate raziskavo zastaviti ožje in s konkretnejšimi vprašanji.

Ključne besede: informacijska pismenost, splošne knjižnice, knjižničarji, e-viri, izobraževanja

Summary
With this research, we gathered data about librarians' information literacy skills in public libraries. We asked librarians about their research habits, their opinion about new services and e-sources that public libraries offer to their users. We asked all librarians in Slovenian public libraries to participate in the research and to answer a few questions. The questionnaire was created whit EnKlikAnketa application and has had 21 questions forms .158 librarians participated in the research which represents 16,8 % of all librarians that works in public libraries. The results showed that the librarians are aware of meaning of e-sources and new services in public libraries but also showed some insecurities in usage of them. We concluded that most of librarians still uses the most common known services and types of searching. Large group of librarians did not express their clear opinion about e-sources, new services and their skills in public libraries, which is disturbing. This research is not precise enough and it did not show the actual rate of information literacy of public librarians. The results can be used as a base for other more specific researches about information literacies skills of public librarians. This is one of the first researches about literacy skills of public librarians in Slovenia. The results can be generalized on all Slovenian public libraries, because the sample was homogenous. The research showed some problems that the public libraries have, but not the actual information literacy of public librarians.

Keywords: information literacy, public library, librarians, e-sources, education

1 Uvod

Strokovne literature, ki obravnava vlogo splošnih knjižnic pri informacijskem opismenjevanju uporabnikov, je malo. To tematiko se bolj povezuje s šolskimi in visokošolskimi knjižnicami, splošnim knjižnicam se pri tem pripisuje manjši pomen, kot ga dejansko imajo. Sodobna splošna knjižnica je namreč tista, ki med drugim zelo podpira vseživljenjsko izobraževanje in ima moč, da uporabnikom približa informacijsko tehnologijo, s tem da omogoča brezplačen dostop do informacijsko-komunikacijskih naprav in interneta. Prav tako izvaja različne dejavnosti, ki posredno ali neposredno vplivajo na stopnjo informacijske pismenosti posameznika (Lai, 2011). Prav zato se morajoo knjižničarji, zaposleni v splošnih knjižnicah, zavedati odgovornosti, ki jo imajo pri informacijskem opismenjevanju uporabnikov. Da bi lahko informacijsko opismenjevali, morajo biti najprej sami informacijsko pismeni.

Statistika uporabe e-virov v slovenskih splošnih knjižnicah kaže, da se uporabniki splošnih knjižnic redko poslužujejo e-virov, kar je razvidno iz podatkov, objavljenih na spletni strani BibSist. Opazna je velika razlika med splošnimi knjižnicami, ki k uporabi e-virov sistematično nagovarjajo uporabnika ter tistimi, ki na tem področju ne naredijo veliko. K raziskavi nas je napeljala tudi vrsta neformalnih pogovorov, pri katerih smo od kolegov večkrat slišali, da imajo knjižničarji do novih storitev v knjižnici in e-virov odklonilen odnos, še posebej, če so ti v tujem jeziku in dostopni ob predhodni prijavi.

In prav ti razlogi so nas napeljali na vprašanje, ali smo knjižničarji splošnih knjižnic dovolj informacijsko pismeni, da lahko še vedno nudimo kvalitetne in zadostne informacije uporabnikom? Kako se znajdemo v množici podatkov in pri uporabi novih informacijskih orodij? Se dovolj dodatno izobražujemo? Sprejemamo nove storitve v knjižnici?

Namen te raziskave je osvetliti problem informacijske pismenosti knjižničarjev, od katerih se pričakuje, da prevzamejo del bremena informacijskega opismenjevanja lokalne skupnosti. Ta vloga pa ni nikjer uradno zapisana, je pričakovana in sama po sebi umevna. Pa je tudi informacijska pismenost splošnih knjižničarjev samoumevna? Se temu posveča dovolj pozornosti? Z raziskavo opozarjamo na pomen kontinuiranega in usmerjenega izobraževanja knjižničarjev. Samo izobraženi bodo lahko pri svojem delu suvereno in samozavestno nudili uporabnikom vse storitve in kvalitetne informacije.

1.1 Informacijska pismenost in informacijsko pismene osebe

Definicija informacijske pismenosti (Novljan, 2000) pravi, da je to "sposobnost pridobiti, vrednotiti in uporabiti informacije iz različnih virov. Je razširjen koncept tradicionalne pismenosti, ker se veže na uporabo kateregakoli sistema znakov in vključuje razumevanje in ustvarjalno rabo informacij, posredovanih tudi s sodobno tehnologijo, sodobnimi računalniškimi in komunikacijskimi viri."

Pri Microsoftu poudarjajo še, "da je informacijska pismenost ključna veščina aktivne generacije in motor evropske inovativnosti v vseh gospodarskih panogah. Delovna mesta, kjer niso potrebna znanja s področja informacijskih in komunikacijskih tehnologij, izginjajo in se bodo v prihodnosti še zmanjševala. " (Informacijska pismenost, 2017).

Informacijsko pismen posameznik je, po definiciji ALA/ACRL, sposoben prepoznati, kdaj informacijo potrebuje, znati to informacijo najti, ovrednotiti in učinkovito uporabiti. Informacijsko pismen je torej tisti posameznik, ki se je naučil učiti se. Ve, kako je znanje organizirano, kako najti informacije in kako jih uporabiti na način, da se bodo z njegovo

pomočjo učili tudi drugi (Information Literacy Competency Standards for Higher Education, 2017).
V teh definicijah lahko prepoznamo tudi vsakodnevno delo knjižničarja pri reševanju informacijskih potreb uporabnikov splošnih knjižnic. Ko uporabnik zazna, da informacijo potrebuje in se odloči želeno informacijo najti, se pogosto obrne na knjižničarje splošnih knjižnic. Nekateri uporabniki so pri iskanju samostojni, drugi poiščejo pomoč zaposlenih. Od knjižničarjev se zato pričakuje, da je njihova stopnja informacijske pismenosti visoka in da so usposobljeni za delo z informacijami.
Curran je sposobnosti za delo z informacijami razdelil v 4 skupine, ki so ključne z informacijsko pismene osebe:

- **Sposobnost vedeti, kako ti informacija pomaga**: Katera informacija je koristna in od koga smo jo pridobili. Ljudje se ne zavedajo, kako jim lahko določene informacije pomagajo. Prava informacija pripomore k rešitvi problema.
- **Sposobnost vedeti, kam po informacijo in kje jo dobiti**: Knjižničarji morajo ljudem povedati za razne vire informacij (institucije, osebe), ne samo za knjižnico.
- **Sposobnost pridobivanja informacij**: Poteka skozi knjižnične ure in bibliotečne inštrukcije z uporabniki vseh starosti. Iskalni proces je nujen, ni pa zadosten. Informacijska pismenost vključuje sposobnosti iskanja, proces zbiranja pa je uvod v bistveni del interpretiranja, vrednotenja, sintetiziranja in uporabe informacije.
- **Sposobnost interpretirati, vrednotiti in organizirati informacijo:** Kaj ljudje naredijo in se naučijo iz poiskane informacije.
- **Sposobnost uporabiti in sporočiti pridobljeno informacijo.** (Informacijska pismenost, 2017)

1.1.1 Informacijska pismenost v splošnih knjižnicah

″Poslanstvo in dinamika knjižnic se spreminjata s tehnološkim in družbenim razvojem. Splošne knjižnice so dinamično izobraževalno in socialno središče vsake lokalne skupnosti.″ (Podbrežnik, Bojnec, 2013)

Podbrežnik in Bojanc (2013) povzemata rezultate in Interstatove raziskave iz leta 2011, ki so pokazali, ″da morajo knjižnice v prihodnje omogočiti večji obseg in kakovostnejše storitve preko interneta ter dati večji poudarek e-izobraževanju. Rezultati raziskave kažejo na pomen širjenja virtualnega okolja, ki ga ustvarja vedno večji obseg digitalnih informacij. Obstoja nevarnost, da bodo v vse slabšem položaju ljudje, ki ne bodo znali vrednotiti in učinkovito uporabljati ponudbe in storitev v virtualnem okolju, za kar sodobni človek potrebuje znanja in spretnosti z različnih področij funkcionalne pismenosti ter sposobnosti prilagajanja in obvladovanja sprememb.″

V slovenskih splošnih knjižnicah je v zadnjih letih opaziti porast tako e-vsebin, ki jih knjižnice naročajo kakor e-vsebin, pri katerih aktivno sodelujejo (Kamra, dLIb, …). Pomembnejša naloga knjižničarjev splošnih knjižnic je, da te vire promovirajo in spodbujajo njihovo uporabo. Tu igra pomembno vlogo še odnosA knjižničarja do novih vsebin in še bolj to, koliko te vsebine pozna.

1.1.1.1 Moč in omejitve splošnih knjižnic za informacijsko opismenjevanje

Maloštevilna literatura daje vlogi splošnih knjižnic in knjižničarjem pri informacijskem opismenjevanjem uporabnikov velik pomen, kar je razbrati že iz prejšnjega poglavja. Harding (2008) izpostavilja 8 prednosti splošnih knjižnic:

- **Tradicionalna in prepoznavna vloga knjižnic kot prostor za učenje:** Že prve splošne knjižnice so bile poznane kot prostor, kjer se lahko nekaj naučimo in imajo pomembno vlogo pri izobraževanju. Študije v ZDA in Veliki Britaniji so pokazale,

da javnost splošne knjižnice vidi kot pomembne deležnice pri vseživljenjskem izobraževanju.

- **Specialisti za informacijsko opismenjevanje:** Knjižničarji veljajo za specialiste informacijskega opismenjevanja.
- **Širok nabor uporabnikov**: Splošna knjižnica je javna služba, ki pomaga pri izpolnjevanju informacijskih potreb vseh članov lokalne skupnosti. Ima moč, da doseže vse člane lokalne skupnosti, od najmlajših do najstarejših, z različno stopnjo izobrazbe in iz različnih strokovnih področij.
- **Prva učna izkušnja za otroke:** Otroci se v splošni knjižnici nemalokrat srečajo s prvo samostojno učno izkušnjo, ko npr. raziskujejo temo, ki jih zanima, ali pa se srečajo z novo informacijsko tehnologijo in orodji. Splošna knjižnica lahko pomembno pripomore k zagotavljanju, pridobivanju in kritični presoji informacij že od posameznikovega otroštva naprej.
- **Doživljenjsko ohranjanje stikov s posamezniki iz lokalne skupnosti:** Splošne in visokošolske knjižnice lahko informacijsko opismenjujejo svoje uporabnike le med izobraževalnim procesom, splošna knjižnica pa ohranja stik s svojimi uporabniki skozi vsa življenjska obdobja.
- **Trenutki za učenje:** V splošnih knjižnicah je veliko priložnosti za izobraževanje ″ena na ena″ (uporabnik-knjižničar) pri izpolnjevanju informacijskih potreb uporabnika. Prav ta način je največkrat izpostavljen kot najbolj učinkovito sredstvo za razvoj informacijske pismenosti.
- **Partnerstva:** Splošne knjižnice se že od nekdaj povezujejo z drugimi vrstami knjižnic. Največkrat so to šolske knjižnice, s katerimi sodelujejo pri informacijskem izobraževanju in izvajanju različnih delavnic na to temo.
- **Ključna dostopna točka:** Ker splošne knjižnice zagotavljajo največ tiskanega in elektronskega gradiva, imajo ključen vpliv na informacijsko pismenost.

Hardingova (2008) navaja Van Fleetovo, ki opozarja na ovire v splošnih knjižnicah pri informacijskem opismenjevanju in sodelovanju pri vseživljenjskem opismenjevanju:

- odpor knjižničarjev do netradicionalne vloge,
- napačna predstava uporabnikov o vlogi knjižnice,
- pomanjkanje virov,
- pomanjkanje podlage, ki bi služila kot opora za koherentno načrtovanje.

Dodaja, da se še vedno, po več kot dvajsetih letih, soočamo z enakimi ovirami. Splošne knjižnice še vedno nimajo smernic in niti strokovnega gradiva za izvajanje programov za informacijsko opismenjevanje. (Harding, 2008) To velja tudi za Slovenijo, kjer se splošne knjižnice, vsaka na svoj način in svojimi programi, vključujejo v proces informacijskega opismenjevanja.

Ti programi so različni: od bolj strukturiranih (npr. Učni center v MKL), preko projektov (npr. Rastem z e-viri v GKFB) do posameznih delavnic. Večino teh programov izvajajo knjižničarji sami, kar pa ni samoumevno. Knjižničarji v času študija namreč ne pridobijo dovolj pedagoškega znanja, ki bi jim bilo v oporo pri oblikovanju različnih izobraževanj za uporabnike. Prav tako je pomembno, da se knjižničarji kontinuirano izobražujejo in s tem krepijo svoje sposobnosti in informacijsko pismenost. Knjižničarji morajo biti dovolj informacijsko pismeni, da lahko sledijo informacijskim potrebam uporabnikov s pomočjo hitro spreminjajoče se informacijske tehnologije in množice informacij. Slediti morajo novostim, s katerimi ohranjajo status splošne knjižnice kot informacijskega središča.

1.2 Pomen izobraževanja za knjižničarje

Jan Muehlfeitn (predsednik Microsofta Evrope in združenja European e-Skills Association) je kot govornik na dogodku Dan informacijske pismenosti 2010 v Mariboru dejal: "Za prihodnost Evrope in njene globalne konkurenčnosti bodo odločilna večja vlaganja v človeške vire, saj kot kontinent na tem področju zaostajamo za gospodarstvi v Severni Ameriki in Aziji. Nujno moramo izboljšati znanja in spretnosti zaposlenih ..." (Informacijska pismenost, 2017).

Glede na to da se uporabniki v splošnih knjižnicah razlikujejo po starosti, spolu, znanju …, je temu primeren tudi nabor storitev, dejavnosti in gradiva. Vse več storitev knjižnice se seli na splet in veliko gradiva je že digitaliziranega. Več je tudi novih informacijsko-komunikacijskih orodji, ki jih knjižnice ponujajo uporabnikom ali pa jih knjižničarji pri svojem delu uporabljajo. Uporabniki slovenskih splošnih knjižnic od knjižničarjev pričakujejo, da te storitve in orodja poznjo in jih znajo uporabljati.

Podbrežnik (2016) je v raziskavi, ki je bila omejena le na eno knjižnico ugotovil, ″da uporabniki, mlajši od 35 let, nižje kot starejši uporabniki, ocenjujejo usposobljenost knjižničnega osebja in zanesljivost knjižničnih storitev, so pa bolj zadovoljni s knjižničnim okoljem. Še posebej so nezadovoljni z vljudnostjo knjižničnega osebja ter z njegovo pripravljenostjo, da jim pomaga pri uporabi knjižničnih storitev, se o izvajanju storitev z njimi dogovarja in tudi poskrbi, da se storitve izvedejo v obljubljenih rokih.″ Iz tega bi lahko razbrali, da imajo mlajši uporabniki knjižnice višja pričakovanja do knjižničarjev ter tudi določeno zanje (IKT, e-viri …), ki morda že presega knjižničarjevo.

Po drugi strani pa se nekateri uporabniki ″zadovoljijo s tistim, kar bi se izkušenemu knjižničarju zdelo neprimerno. Informacijski strokovnjaki (knjižničarji) bodo lahko s svojim informacijsko-tehnološkim znanjem in veščinami ter poznavanjem virov pripomogli k učenju uporabnikov o informacijskih virih in storitvah, njihovi uporabi. Seznaniti jih morajo s tem, da se informacije stalno širijo in spreminjajo. Učiti jih morajo veščin, ki niso vezane na določene vire, informacijska orodja ali prostor. Spoznati se morajo z iskalnimi tehnikami in viri, ki so primerni za njihove potrebe. Znanje in veščine morajo spoznavati in jih pridobivati skozi praktično delo. Tako se učijo samostojnosti za delo z informacijskimi viri. Če knjižničarji ne bodo učili uporabnikov, bodo ti nadaljevali z napačno uporabo.″ (Informacijska pismenost). To od knjižničarja zahteva, da se neprestano uči in nadgrajuje svoje znanje.

Martzoukou in Elliot sta v raziskavi o digitalni pismenosti ugotovila, da je večina knjižničarjev, zaposlenih v splošnih knjižnicah, mnenja, da so spretnosti, povezane z uporabo informacijske tehnologije, enako pomembne kot prenosljive spretnosti za delo v splošni knjižnici. Hkrati pa jih večina opaža velike vrzeli med tem, kar so se med različnimi izobraževanji naučili, in tem, kako to zanje prenesti v vsakdanji delovni proces. Poudarili so pomen in potrebo po kontinuiranem izobraževanju za uporabo hitro razvijajoče se tehnologije, da bi lahko nadalje suvereno promovirali digitalno pismenost v lokalni skupnosti.

Po zaključku šolanja je izobraževanje in nadgrajevanje pridobljenih spretnosti v rokah delodajalcev. Dejstvo je, da bi moral biti profesionalni razvoj knjižničarjev vključen v poslanstvo ali načrt vsake splošne knjižnice, študij bibliotekarstva pa bi moral diplomirancem zagotoviti, da pridejo na svoja delovna mesta z zaželenimi spretnostmi. (Martzoukou, Elliot, 2016)

Martzoukou in Elliot (2016) ugotavljata, da trenutno ni jasno, v katero smer gre profesionalni razvoj splošnega knjižničarja in katera znanja potrebuje na delovnem mestu, da bi lahko sodeloval pri digitalnem opismenjevanju lokalne skupnosti.

2 Raziskava

Z raziskavo smo ugotavljali, kako se knjižničarji splošnih knjižnic znajdejo v množici informacij na različnih medijih in med novimi iskalnimi orodji za pridobivanje informacij. Iskali smo odgovore na to ali se bolj zanašajo na že ustaljene in preverjene metode in vire ter kakšen je njihov odnos do novih storitev, ki niso vedno povezane s klasičnimi storitvami knjižnice. Predpostavljamo, da če določene storitve ne poznajo dovolj, je posledično ne ponujajo. Skozi prispevek smo poudarjali tudi velik pomen izobraževanj za strokovni razvoj knjižničarja od prvega delovnega dne do upokojitve. Zanimalo nas je še, ali so knjižničarji z manj izkušnjami bolj odprti do novosti in hkrati pričakovali, da se tisti z več izkušnjami raje poslužujejo že ustaljenih načinov iskanja in konvencionalnih virov. Predpostavljali smo še, da si knjižničarji želijo več izobraževanj, saj jim omogočajo strokovno rast in s tem več samozavesti in kompetenc pri delu z uporabniki.

Vprašalnik je v celoti izpolnilo 158 splošnih knjižničarjev, ki so bili v povprečju stari 42 let. Sodelovalo je 37% splošnih knjižničarjev z 11 do 20 leti delovnih izkušenj v stroki, 28% z 1 do 10 leti ter 22% z 21 do 30 leti izkušenj. Najmanj je bilo tistih z manj kot letom in več kot 31 leti delovnih izkušnjami v knjižnici. Do konca je anketo izpolnilo 16,8% vseh strokovnih delavcev slovenskih splošnih knjižnic.

3 Rezultati

Na anketo je kliknilo 292 strokovnih delavcev, zaposlenih v splošnih knjižnicah, do konca pa jo je rešilo 158 oseb. V začetnem delu ankete smo ugotavljali, na katere načine knjižničarji v splošnih knjižnicah iščejo gradivo. Zanimalo nas je, ali za reševanje informacijskih potreb uporabnikov izčrpajo vse možnosti in storitve, ki jih imajo na voljo.

Prvo vprašanje se je nanašalo na nudenje pomoči uporabnikom, ko je želeno gradivo v knjižnici izposojeno. Glavnina (75%) vprašanih uporabnika vedno seznani s tem, da je gradivo izposojeno in kdaj se vrne, 15% jih to stori skoraj vedno. Nekaj manj (59%) vprašanih knjižničarjev uporabniku vedno svetuje, da si gradivo rezervira, 25% jih to stori skoraj vedno. Spletni servis Moja knjižnica je storitev, ki je pogosto ponujena uporabnikom, a jo večina vprašanih knjižničarjev uporabniku ponudi manjkrat kot možnost rezervacije gradiva. Včasih ga ponudi 47% anketirancev, skoraj vedno 28% in vedno 16%. Ugotovili smo še, da to storitev največkrat ponudijo knjižničarji z 11–20 leti delovnih izkušenj. Najmanjkrat pa tisti z najmanj in največ delovnimi izkušnjami. E-knjige uporabnikom vedno ponudi le 13% vprašanih in prav toliko jih to storitev ponudi skoraj vedno. Včasih e-knjigo uporabnikom ponudi 35% sodelujočih knjižničarjev, skoraj nikoli pa 28%. E-knjige največkrat ponudijo izkušeni knjižničarji (11–30 let delovnih izkušenj). Skoraj nikoli in nikoli pa se večina vprašanih knjižničarjev (60%) odloči, da uporabnike usmeri na druge ustanove, 31% to stori včasih.

Kaj knjižničarji storijo takrat, ko knjižnica želenega gradiva ne hrani? Največ, 79% vprašanih, uporabnika vedno seznani s tem, da knjižnica gradiva ne hrani ter preverijo zalogo v drugih knjižnicah. Možnost medknjižnične izposoje vedno ponudi 68% vprašanih. Na druge ustanove uporabnika včasih napoti 64% vprašanih, nikoli pa 27% vprašanih.

V nadaljevanju smo knjižničarje spraševali, kako pomagajo uporabnikom takrat, ko k njim pristopijo z zahtevnejšo informacijsko zahtevo. Vprašani so lahko pri tem vprašanju izbrali več odgovorov. Največ, kar 86% anketirancev, pelje uporabnika neposredno do mesta, kjer se gradivo nahaja. Tega načina se največkrat poslužijo knjižničarji z manj izkušnjami v stroki (1–10 let). Članke preveri 75% sodelujočih, 61% preveri tudi e-vire, ki jih knjižnice ponujajo in prav toliko jih preveri še ostale kvalitetne prosto dostopne e-vire. Polovica vprašanih (51%) pregleda neknjižno gradivo, 44% pa uporabnikom kar na pamet svetujejo primerno gradivo.

Naslednji vprašanji sta se nanašali na e-vire in nove storitve v knjižnicah. Sprva smo ugotavljali, kakšno mnenje imajo knjižničarji o e-virih. Ugotovili smo, da je 75% knjižničarjev mnenja, da so e-viri koristni in jih ponujajo uporabnikom, 20% vprašanih se s to trditvijo hkrati strinja in ne strinja. Dobra polovica vprašanih trdi, da prijava za dostop do e-virov ni ovira, 32% vprašanih se v zvezi s tem ni jasno opredelilo. Skoraj identični rezultat smo dobili za trditev, da so e-viri večinoma v angleškem jeziku in jih zato ne ponujajo uporabnikom. Da e-viri niso zapleteni ter da jih zanjo uporabljati, trdi 61% vprašanih knjižničarjev, 34% pa se s tem hkrati strinja in ne strinja. Da e-virov ne poznajo, ker so v domeni drugih kolegov, meni 14% vprašanih, 66% se s to trditvijo ne strinja, 25% tega ni ne potrdilo ne ovrglo. Večina (84%) vprašanih knjižničarjev se ne strinja, da so e-viri sami sebi namen. Informacijske zahteve uporabnikov raje rešujejo s pomočjo konvencionalnih virov, trdi 21% vprašanih, polovica se o o tem ni mogla jasno odločiti, medtem pa 29% anketirancev pri iskanju nima preferenc.
Kaj knjižničarji menijo o uvajanju novih storitev v knjižnice (makerspace, rok koncerti ...)? Te storitve so zanimive in jih ponujajo uporabnikom, trdi 62% vprašanih, medtem ko jih 28% nima jasnega mnenja v zvezi s tem. Podobne rezultate smo dobili tudi pri trditvi, da te storitve prispevajo k razvoju knjižnice. V večini (65%) se knjižničarji ne strinjajo, da take storitve odvračajo pozornost od knjig, 27% vprašanih o tem nima jasnega mnenja, 9% pa se s trditvijo strinja. Da take storitve ne vplivajo negativno na stopnjo bralne pismenosti uporabnikov, meni 71% vprašanih, 23% jih o tem ni zavzelo jasnega stališča. Te storitve ne vplivajo na število izposojenega gradiva, trdi 72%, 23% se jih s tem ne strinja. Podobne deleže smo dobili pri trditvah, da se jih te storitve ne tičejo, saj so v domeni drugega zaposlenega ter da so nepotrebne.
Knjižničarje smo prosili še, da ocenijo svoje kompetence pri delu z uporabniki. Večina (72%) pravi, da so pri svojem delu samozavestni, čeprav ne poznajo vseh storitev, a vedo, kje lahko najdejo informacije o njih. O svojih kompetencah je na tem mestu podvomilo 19% sodelujočih. Glavnina (82%) anketirancev je prepričana, da s svojim znanjem in sposobnostmi nudijo kvalitetne informacije. O kvaliteti informacij in svojih sposobnostih je podvomilo 14% vprašanih. Da nadomeščanje kolega/-ice pri delu z uporabniki ne vpliva na kvaliteto reševanja informacijskih potreb uporabnikov, je mnenja 68% vprašanih, 21% se o tem ni jasno opredelilo, 11% se jih s to trditvijo strinja. Glavnina sodelujočih (69%) knjižničarjev se ne strinja, da so njihove kompetence vezane samo na oddelek, kjer so zaposleni, a je tudi pri tej trditvi 23% takih, ki se o tem niso jasno opredelili, 8% pa je bilo takih, ki se s trditvijo strinjajo. Ko knjižničarji menijo, da določene storitve ne poznajo dovolj, se pogosto obrnejo na kolega/-ico, ki storitev pozna bolje (73%), 13% vprašanih se o tem ni jasno opredelilo. Polovica (54%) vprašanih knjižničarjev meni, da uporabniki niso boljši pri iskanju gradiva (e-viri, članki), medtem ko jih je kar 42% takih, ki se niso mogli opredeliti.
Da je njihovo znanje za reševanje kompleksnejših informacijskih potreb uporabnikov na dovolj visoki ravni, meni 67% uporabnikov. Veliko vprašanih (25%) se s to trditvijo tako strinja kakor tudi ne strinja. Ugotovili smo še, da večina (70%) nima strahu, da bi uporabniki od njih pričakovali uporabo tistih spletnih orodji, ki jih ne poznajo. Večina (72%) vprašanih, se ne počuti nemočnih, kljub temu da ne pozna vseh storitev knjižnice. Pri obeh trditvah je nad 20% takih, ki se do teh trditev niso jasno opredelili.
Zadnji sklop vprašanj se je nanašal na izobraževanja knjižničarjev v splošnih knjižnicah. Večina vprašanih (80%) meni, da so izobraževanja koristna in zanimiva. Prav tako jih skoraj 90% meni, da so izobraževanja priložnost za strokovno rast, 73% pa meni, da vplivajo tudi na osebno rast. Da izobraževanja niso potrata časa trdi 90% vprašanih, 82% jih meni, da izobraževanja vplivajo na njihovo samozavest pri delu. Delež knjižničarjev, ki se s temi trditvami tako strinja kot tudi ne strinja, je med 10% in 20%.
Največ vprašanih (49%) se izobraževanj udeležuje, ko jih tema zanima. 18% sodelujočih meni, da se izobraževanj udeležujejo dovolj pogosto. Ker je v knjižnicah premalo kadra, se izobraževanj redko udeležuje 15% vprašanih. Ko menijo, da so izobražvanja izključno povezana z njihovim delom, se jih udeleži 14% vprašanih. Dobra polovica (58%) sodelujočih bi se izobraževanj udeležila pogosteje kot sicer, 39% pa je zadovoljnih z obstoječim stanjem. Največ

vprašanih (63%) se je v zadnjem letu udeležilo od 1 do 3 izobraževanj, 32% pa več kot 4 izobraževanj.

4 Ugotovitve

Že na začetku nas je presenetila razlika med številom klikov in dejansko izpolnjenimi anketami. Na anketo je kliknilo kar 30% vseh knjižničarjev, od teh je anketo v celoti izpolnila le dobra polovica. Sklenemo lahko, da knjižničarjev tema ankete ne zanima, ali pa jim je celo neprijetna. Na to kaže tudi visok odstotek tistih knjižničarjev, ki se niso jasno opredelili pri večini odgovorov.

Anketa je pokazala, da knjižničarji pri zadovoljevanju informacijskih potreb uporabnikov največkrat ponujajo že uveljavljene storitve. Manj ponujajo novejše, kot so npr. različni e-viri.

Čeprav imajo knjižničarji dostop do različnih iskalnih orodji, uporabnike še vedno pogosto postrežejo kar med policami. Ne moremo trditi, da so zaradi tega knjižničarji informacijsko nepismeni, lahko pa je to pokazatelj drugih morebitnih vzrokov, kot npr. preskopa vsebinska obdelava gradiva, zaradi česar je iskanje v katalogu neuspešno. Včasih so iskalne zahteve uporabnikov tako široke in kompleksne, da se knjižničar o tem z njimi posvetuje ob fizičnem gradivu in si tako pridobi bolj jasne podatke.

Opozarjamo še, da 61% vprašanih trdi, da pri zadovoljevanju informacijskih potreb uporabnikov preveri tudi e-vire, ki jih knjižnice ponujajo uporabnikom. Rezultati uporabe e-virov na BibSist-ovi spletni strani na žalost tega ne potrjujejo.

Pričakovati bi bilo, da knjižničarji z manj delovnimi izkušnjami, ki so ponavadi tudi mlajši, pri delu z uporabniki pogosteje uporabljajo vsa informacijska orodja, ki so jim na voljo. Izkazalo se je, da je ravno pri teh največ tistih, ki uporabnike postrežejo kar med policami. Vprašamo se lahko, ali študenti bibliotekarstva med študijem dobijo dovolj kompetenc za delo z uporabniki in ali študij pripomore k višji informacijski pismenosti bodočih knjižničarjev.

Skozi vprašalnik se pri večini vprašanj pojavlja med 20% in 35% knjižničarjev, ki niso jasno izrazili svojega mnenja. Ti niso prepričani niti o koristnosti e-virov niti o njihovi uporabnosti. Niso se znali opredeliti, ali sta prijava za dostop do e-virov in angleški jezika ovira za uporabo. Polovica vprašanih se ni znala odločiti, ali informacijske zahteve uporabnikov raje rešuje samo s pomočjo konvencionalnih virov.

Sklenemo lahko, da knjižničarji ne poznajo dovolj e-virov, ki jih knjižnice ponujajo, a se vseeno zavedajo, da bi jih morali. Ta negotovost, ki jo imajo knjižničarji pri svojem delu, je pokazatelj, da knjižničarji splošnih knjižnic težko sledijo novostim v knjižnici, ki se v zadnjih letih uvajajo z veliko hitrostjo in v velikem obsegu. To potrjuje tudi podatek, da se 22% vprašanih zaradi nepoznavanja storitev knjižnice pri svojem delu včasih počuti nemočne, kar je resen pokazatelj, da bo v zvezi s tem potrebno reagirati.

Večina vprašanih meni, da kvaliteta storitev in nudenje informacij ne bi smela biti odvisna od tega, na katerem delovnem mestu v knjižnici je posameznik zaposlen. Storitve, ki jih ponujajo splošne knjižnice, so namenjene vsem uporabnikom ne glede na to na kateri oddelek pridejo. E-viri so zagotovljeni preko oddaljenega dostopa, zato fizičnih ovir ni. Prav tako je njihov nabor širok in namenjen vsem starostnim in strokovnim skupinam. Podobno velja še za medknjižnično izposojo in rezervacije.

Sicer je večina anketirancev pri delu z uporabniki samozavestna ter je mnenja, da s svojim znanjem in kompetencami nudi kvalitetne informacije. Rezultat preseneča predvsem glede na število neopredeljenih, ki jih je tudi pri tem sklopu vprašanj okoli 20%. Predvsem bode 42% tistih, ki se niso znali opredeliti, ali so uporabniki pri iskanju po e-virih in člankih boljši od njih. Ta rezultat zamaje tditev o samozavesti knjižničarjev pri nudenju kvalitetnih informacij, v katero sicer ne dvomimo. Dvom nam vzbuja vprašanje, ali knjižničarji uporabnikom dejansko ponudijo vse vire, ki jih imajo na voljo ali samo tiste, ki jih poznajo.

V teoretičnem delu prispevka smo poudarili pomen kontinuiranega izobraževanja za kvaliteto dela in informacijsko pismenost zaposlenih. Rezulati so pokazali, da se knjižničarji zavedajo pomena izobraževanj in se jih tudi udeležujejo, a le takrat, ko jih tema zanima. Vodilni

zaposlenih tudi ne ovirajo pri udeležbi in jih obveščajo v zvezi z tekočimi izobraževanji. A je očitno, da izobraževanja s strani vodstva niso načrtovana in usmerjena glede na potrebe posamezne knjižnice. Prav zaradi kakovosti storitev, knjižničarjeve samozavesti in njegovega strokovnega znanja se zavzemamo za večjo vlogo vodilnih pri koordinaciji in spodbujanju zaposlenih k usmerjenemu izobraževanju.

5 Zaključek

Raziskave opozarja na pomen informacijske pismenosti knjižničarjev v splošnih knjižnicah. Dostopna literatura posveča malo pozornosti informacijskemu opismenjevanju uporabnikov v splošnih knjižnicah, še manj pa informacijski pismenosti zaposlenih. Večina splošnih knjižnic ima programe, ki so namenjeni informacijskemu opismenjevanju uporabnikov in jih največkrat izvajajo knjižničarji sami. Izpostavljamo predvsem učne trenutke, ki se dogajajo med knjižničarjem in uporabnikom dnevno pri informacijskih pultih. Z gotovostjo lahko trdimo, da se knjižničarji v splošnih knjižnicah zavedajo, kako pomembno je, da uporabniku ponudijo vse storitve, ki so v knjižnicah na voljo. Ugotavljamo, da se knjižničarji v veliki meri še vedno raje poslužujejo konvencionalnih virov in tradicionalnih načinov iskanja gradiva ter bolj ponujajo že ustaljene storitve. Opozarjamo na velik delež tistih knjižničarjev, ki niso zavzeli jasnega stališča v zvezi z e-viri, novimi storitvami ter lastnimi kompetencami, kar kaže na določeno mero negotovosti pri delu knjižničarjev. Z razskavo smo želeli opozoriti na pomen kontinuiranega in usmerjenega izobraževanja ter informacijskega opismenjevanja knjižničarjev v splošnih knjižnicah. Zavedati se moramo, da vsaka nova storitev, nov način iskanja, nova informacijsko-komunikacijska tehnologija ter ogromna količina dostopnih informacij s seboj prinese in zahteva kakovostno izobraževanje. Le tako lahko splošne knjižnice v polni meri izpolnjujejo svoje poslanstvo.

Bibliografija

Ali, H. –J. (2011). Information Literacy Training in Public Libraries: a Case from Canda. *Journal Of Educational Technology & Society*, 14(2), 81-88.

BibSist Online. Ljubljana, Narodna in univerzitetna knjižnica. Pridobljeno 3. 6. 2017 s spletne strani https://bibsist.nuk.uni-lj.si/statistika/index.php

Bruce, H., & Lampson, M. (2002). Information professionals as agents for information literacy. *Education For Information*, 20(2), 81.

Harding, J. (2008). Information literacy and the public library: we´ve talked the talk, but are we walking the walk?. *The Australina Library Journal*, 57(2), 274-294.

Harding, J. (2008). Information literacy and the public library. *Aplis*, 21(4), 157-167.

Informacijska pismenost. Radovljica: Ljudska univerza. Pridobljeno 1. 6. 2017 s spletne strani: http://www.lu-r.si/datoteke/uploads/OK-informacijska-pismenost.pdf

Information Literacy Competency Standards for Higher Education. Chicago, American Library Association. Pridobljeno dne 1. 6. 2017 s spletne strani: http://www.ala.org/acrl/standards/informationliteracycompetency#ildef

Novljan, S. (2000) Vključevanje knjižnic v informacijsko opismenjevanje. V *S. Velikonja M (Ur.), Pismenost, Participacija in družba znanja: 4. andragoški kolokvij z mednarodno udeležbo* (str. 169-173). Ljubljana : Andragoški center Republike Slovenije.

Podbrežnik, I. (2008) Ugotavljanje zadovoljstva uporabnikov s kakovostjo storitev v slovenski splošni knjižnici. *Knjižnica 60(1), 17-44*

Podbrežnik, I., Bojnec Š. (2013). *Ugotavljanje kakovosti storitev v splošnih knjižnicah*. Koper: Fakulteta za management: Založba Univerze na Prmorskem.